

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 7
Wext : 15.11.1986
Hejmar : 91
Bıha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LÎ ELMANYA FEDERAL

ABD ve SÖMÜRGEÇİ - FAŞİST REJİM KERKÜK'Ü İŞGALE HAZIRLANIYOR

6 yıldır süren İran-İrak savaşı, Suriye'ye karşı ABD'nin tehditleri, Lübnan'daki Amerikan rehinelere salıverilmeleri, Kerkük'ün işgal planı, Ekim ayı boyunca Ortadoğu'yu dünya kamuoyunda yeniden güncel bir konu haline getirdi. Özellikle Kerkük'ün işgal planı, hem Türk burjuva basın-yayın organlarında, hem de Batı Avrupa'nın çeşitli yayın organlarında oldukça işlendi. The Independent adlı İngiliz gazetesi, Türk ordusunun İran'dan önce Kerkük'e girebileceğini; International Herald Tribune gazetesi ise, Türkiye'nin ABD'nin desteğiyle Kerkük'e saldırabileceğini yazdılar. Yine F. Alman Frankfurter Allgemeine gazetesi de konuyla ilgili yazı ve haberlere yer verdi.

Türk burjuva basın organları ise, hemen hemen hergün sayfalarını bu konuya ayırdılar. Köşe yazarları, politikacılar, "profesörler", konuyla ilgili yazılar yazıp, düşüncelerini söylediler. CIA'nın eski Türkiye Masa Şefi Paul Henze'nin yakın dostu Prof. Aydın Yalçın, "Kerkük Türkiye için Kıbrıs kadar önemlidir" diye yazdı. Yine Tercüman'da Altemur Kılıç, "Kerkük, büyük bir değerlendirme hatası sonunda 1925'te İngilizlere bırakıldı" dedikten sonra, "gereken yapılır" diyor.

Hürriyet gazetesinin çift konulu yazarı Coşkun Kırcı ise, "Kerkük bir Türk bölgesidir. Türkiye'nin, bu bölgenin, İran'a yardım eden isyancıların etkisi altına girmesini istemeyeceği de kuşkusuzdur" derken, devamlı "Kerkük üzerinde gözümüz yoktur. Fakat, bu bölgede statükonun bozulmasına ve petrol tesislerinin üretimden alıkonmasına, Türkiye'nin tahammülü olamaz"

diye yazdı.

Tüm köşe yazarları ve haberlere bakıldığında, sömürgeci-Türk yönetiminin Kerkük ve Musul'a yönelik düşüncelerinin neler olduğu açık bir biçimde kendisini gösteriyor.

İran-İrak arasında 6 yıldan beri süren savaş, son dönemlerde İran lehine gelişmeler göstermeye başladı. Son olarak Irak Kürdistanı'nda silahlı mücadele yürüten peşmerge güçlerinin İran askerleriyle birlikte Kerkük'e büyük bir saldırı düzenlemeleri, konuyu yeniden gündeme getirdi. Bu durum, Bağdat diktatörüne destek veren ABD ve diğer emperyalist güçleri, bölgedeki gerici Arap yönetimlerini oldukça tedirgin etti.

Bölgede statükonun değişmesini istemeyen güçler, Saddam diktatörünün zayıflamasından oldukça rahatsızlar. Bunlardan biri de Türkiye'deki Evren-Özal faşist diktatörlüğüdür. Saddam diktatörlüğünün devrilmesi, bölge düzeyinde güçler dengesinin ABD emperyalizmi ve dostlarının aleyhine sonuçlar doğurabilir. Bu da, ABD'nin bölgede yeni maceralara atılmasına sebep olabilir. ABD, bölge ve uluslararası planda gelebilecek tepkileri hesab ederek, direk müdahale yerine kukla bir yönetim eliyle bölgeye müdahale etme yolunu deneyebilir. Türkiye'deki faşist rejim de bu iş için biçilmiş kaftan.. Zaten Batı basınında da yazılanlar, bu işin böyle olacağı şeklinde. "Türkiye İran'dan önce Kerkük'e girecek. Bu vasıta ABD 'Çevik Kuvvetler'ini Türkiye Kürdistanı'nda daha önce inşa ettiği üslere yerleştirecek." Bu noktada ABD'nin planlarıyla sömürgeci Türk

yönetiminin istemi çıkışıyor.

Bağdat'taki merkezi otoritenin zayıflaması, Irak Kürdistanı halkımızın özgürlüğüne kavuşması, sömürgeci-faşist Türk yönetimi tarafından hiç de kabul edilecek bir durum değil. O, sadece Türkiye Kürdistanı'ndaki halkımızı baskı altında tutup, sömürmekle kalmıyor. Onun özgürlük mücadelesini kanla bastırıyor. Kürdistan'ın herhangi bir parçasındaki halkımızın özgürlüğe, ulusal demokratik haklarına kavuşmasından da korkuyor. Bu, onun uykularını kaçırıyor. Kerkük'ün işgal planının arkasında yatan en önemli nedenlerden biri de hiç şüphesiz budur. Irak Kürdistanı'nda mücadele yürüten yurtsever güçlerin kendi aralarındaki çatışmaları bir kenara bırakıp, Saddam diktatörlüğüne karşı birlikte savaşmaları da Saddam kadar Evren-Özal diktatörlüğünü rahatsız ediyor. Sömürgeci Türk burjuvazisi açısından bölgenin tamamıyla "isyancıların" kontrolüne girmesi istenilir bir durum değil elbette..

Musul ve Kerkük'ün işgalı, diktatörlük için pek de rahat olacağı benzemiyor. Herşeyden evvel Irak Kürdistanı bir Kıbrıs değil..Binlerce peşmerge yıllardan beri silahlı mücadele yürütüyor. Diğer yandan Türkiye Kürdistanı'ndaki halkımızın tepkisini de hesaba katmak zorunda. Ve yine politik olarak da diktatörlük uluslararası arenada sıkışacaktır. Hasılı sömürgeci Türk yönetimi açısından işgalin neler getirip neler götüreceği sonuçta ortaya çıkacaktır.

"Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan olmak" da var işin içinde...

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Helsinki Devamına Çağrı

Avrupa'daki Kürdistanlı Demokratik İşçi Örgütleri, 4 Kasım 1986'da Viyana'da başlayan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Helsinki devamı toplantılarının üçüncüsüne yönelik bir çağrı yayınladılar. KOMKAR-F. Almanya, KOMKAR-İsveç, KOMKAR-Fransa, KOMKAR-Danimarka, KOMKAR-İsviçre, Norveç Kürdistan Demokratik İşçi Derneği ve Hollanda Kürt İşçi Birliği'nin imzaladığı ve Helsinki Sonuç Belgesi'ne imza atan ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına, siyasi partilere, parlamentodaki gruplara gönderilen İngilizce çağrıda, Kürt halkına yapılan baskıların giderilmesi isteniyor ve şöyle deniyor:

"Kürtler, ulusal varlığı inkar edilen 25 milyon nüfusuyla büyük bir ulusu teşkil ediyor. Ülkesi Kürdistan, 4 devlet tarafından (Türkiye, İran, Irak ve Suriye) zoraki biçimde parçalanmıştır. Kürt halkı ülkesinin hiçbir parçasında ulusal ve kültürel haklara, kendi kaderini tayin hakkına sahip değildir. Bu devletler, Kürt halkının özgür ve eşit haklara sahip olma yönündeki tüm çabalarına şiddetle karşılık veriyorlar."

Çağrıda Kürdistan'ın en büyük parçasını elinde bulunduran Türkiye'nin Kürt halkına karşı yürüttüğü baskı, ya-

sak ve katliam politikasına, ordu birliklerini Kürdistan'ın diğer parçalarına saldırtmasına da yer veriliyor. Çağrının son bölümüne ise şu görüş ve istemlere yer veriliyor:

"Türkiye, uluslararası antlaşma ve sözleşmelerle güvence altına alınmış halkların haklarını, temel hak ve özgürlükleri, açık biçimde çiğniyor. Bunun için Helsinki devamı konferansına katılan devletlerin bu duruma karşı tavır almaları, Türkiye'ye yükümlülüklerini hatırlatmaları, Kürt halkının haklı istemlerini desteklemelerini istiyoruz. Kürt halkı, özgürlük, barış ve eşitlik içinde yaşamak istiyor. Halkımızın bu istemi ve ona yönelik vahşetler karşısındaki suskunluğa son verilmelidir."

Öte yandan Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP), Kürt halkına karşı sürdürülen savaşı, katliamları, baskı ve yasakları içeren 52 sayfalık İngilizce bir broşürü toplantıya katılan delegasyonlara ilettiler.

F. Almanya'daki Kürt, Türk, Arap ve Fars örgüt ve partilerinin taraftarları ve demokratik örgütler, Viyana toplantısına yönelik ortak bir çağrı yayınladılar. Çağrıda Türk ordusunun Kürt halkına yönelik zorbalık politikasına ve Kerkük'e yönelik saldırgan emellerine dikkat çekiliyor. Çağrıya şu parti-

ler ve demokratik örgütler imza attılar: Kürdistan Halk Partisi, Yurtsever Demokratik Cephe içinde yer alan (Irak Komünist Partisi, Kürdistan Demokrat Partisi-Irak, Kürt Sosyalist Partisi -Irak, Kürdistan Sosyalist Partisi-Irak, Kürdistan Demokratik Halk Partisi-Irak, Irak Sosyalist Partisi), Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Türkiye Komünist Partisi (TKP-B), Kürdistanlı Devrimciler, Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK), Rızgari, Halkın Fedayileri-Çöğunluk, Tudeh, Kürdistan Sosyalist Hareketi, KOMKAR, KKDK, Kurdkom, UDK, TSK/DK, KSSE, VIS, Irak Kadınlar Birliği ve Irak Demokratik İşçi Birliği.

TÜRKİYE PROTESTO EDİLDİ

Avusturya'daki Kürt örgütleri, 4 Kasım günü, toplantının yapıldığı salon önünde bir miting düzenleyerek Türkiye'yi protesto ettiler. Mitingi düzenleyen AKSA, KSSE, SOKSE, Kürdistan Dayanışma Komitesi ve Avusturya KOMKAR taraftarları, ortak bir bildiri yayınlamaya sömürgeci faşist Türk yönetiminin baskı ve zorbalıklarını teşhir ettiler. F. Almanya'dan KOMKAR taraftarlarının da katıldığı mitingde, "faşist Türk ordusu Kürdistan'dan defol", "Kürdistan'a özgürlük" sloganları atıldı; bildiri ve belgeler dağıtıldı. Basın yayın organları eyleme ilgi gösterdiler; Avusturya'da yayınlanan Volksstimme (Halkın Sesi) gazetesi, Avusturya ve İsveç televizyonları mitinge yer verdiler.

KOMKAR'I GÜÇLENDİRME KAMPANYASI BİRLİK ve DAYANIŞMA

KOMKAR, örgütü güçlendirmek ve Kürt halkıyla dayanışmayı geliştirmek amacıyla bir kampanya başlatmış bulunuyor. Kampanya'ya ilişkin çeşitli dillerde bildiri, afiş, rozet gibi materyaller hazırlanmış durumda.

Yayınlanan bildiride, KOMKAR'ın amaç ve istemlerine, yaptığı çalışmalara özet olarak değiniliyor ve şöyle deniliyor:

"KOMKAR, kuruluşundan bu yana Federal Almanya ve Batı Berlin'de yaşayan Kürdistan'lı işçi ve ailelerinin örgütlenmesine, birlik ve dayanışma içinde olmasına önyak oldu. Kürt halkı üzerindeki ulusal baskı ve yasaklara karşı çıktı; onun haklı mücadelesiyle aktif dayanışma gösterdi. Yabancılar eşit hakların tanınması, tüm çalışanların sosyal ve demokratik kazanımlarının korunması için sendikalarla, demokrasi güçleriyle birlik içinde hareket etti. Türkiye ve Kürdistan halklarının anti-faşist mücadelesiyle dayanışma içinde oldu."

Bildiride KOMKAR'ın bu çalışmalarını sınırlı olanaklarıyla, üyelerinin, yurtsever ve demokrat çevrelerin des-

teğiyle gerçekleştirdiğine işaret ediliyor ve daha aktif bir çalışmanın yapılması için güçlü olanakların yaratılması gereği vurgulanarak, "Bu kampanya ile kamuoyunun, kitlelerin dikkatlerini Kürt halkının durumuna, işçilerimizin sorunlarına çekmeyi, KOMKAR'ı tanıtp güçlendirmeyi amaçlıyoruz", deniyor.

Kürt halkının içinde bulunduğu ağır koşullara, baskı ve zorbalığa, sömürgeci Türk yönetiminin saldırılarına, buna arka çıkan devletlere değinilirken, uluslararası kuruluşların, devlet ve hükümet başkanlarının bu durum karşısındaki suskunluklarının eleştirildiği bildiride, ilericiler, demokrat çevrelerin Kürt halkıyla aktif bir dayanışma içine girmeleri isteniyor.

Ayrıca bildiride Federal Almanya ve B. Berlin'de yaşayan yüzbinlerce Kürdistanlı işçi ve ailelerinin sorunlarına, karşı karşıya bulundukları baskı ve ayrımcılıklara, onların haklı sosyal ve kültürel taleplerine yer veriliyor.

Bildirinin son bölümünde ise, Kürdistanlı işçi ve aydınlara, F. Almanya'daki tüm ilericiler, demokrat çevrelere çağrıda bulunularak şöyle deniliyor:

"Kürdistanlı İşçiler, Aydınlar, Kürt halkına yönelik katliamlara, ulusal baskı ve yasaklara karşı çıkmanın, Kürt halkıyla etkin dayanışma göstermenin, işçilerimizin sosyal ve kültürel istemlerini gerçekleştirmenin en etkili yolu güçlerimizi, çabalarımızı birleştirmekten geçiyor. Bunun için KOMKAR saflarında birleşin! KOMKAR'ı güçlendirme kampanyasına omuz verin, maddi destekte bulunun!"

F. Almanya'daki Tüm İlerici, Demokrat ve Barıştan Yana Güçler,

Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıya karşı susmayınız! Kürt halkının dayanışmanıza ihtiyacı var. Kürdistan'lı göçmen işçilerimizin, çocuklarımızın üzerindeki ayrımcılığa karşı çıkınız! KOMKAR'ın çalışmalarını maddi ve politik katkılarınızla destekleyiniz"

Bağışlarınızı aşağıdaki hesaba yatırabilirsiniz:

KOMKAR, BfG-Köln
Hesap No: 10 38 57 24 00
BLZ: 370 101 11

TÖB-DER ULUSLARARASI KONFERANS DÜZENLEDİ

Türkiye Eğitim emekçileri örgütü TÖB-DER, 3-5 Ekim tarihlerinde Gustav Stresemann Institut'le birlikte, F. Almanya Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW)'in desteğiyle Bergisch Gladbach'da "Türkiye'de sözde demokrasi ve öğretmenlerin örgütlenme olanakları" konulu bir uluslararası konferans düzenledi.

Konferansa çok sayıda uluslararası ve ulusal öğretmen örgütü katıldı. Uluslararası öğretmen örgütlerinden IFFTU (Uluslararası Hür Öğretmenler Sendikaları Federasyonu), WCOTP (Dünya Öğretmen Örgütleri Birliği), ETUCE (Avrupa Öğretmenler Sendikası Komitesi)'nin yanı sıra, F. Almanya, İsveç, Norveç, Lüksemburg, Hollanda, Belçika, Fransa öğretmen örgütleri katılmıştı. Ayrıca 12 Eylül sonrası ülkeyi terketmek zorunda kalmış Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde bulunan TÖB-DER Merkez ve Şube yöneticilerinden de çok sayıda katılım vardı.

Institut'ten Gerhard Lind'in açış konuşmasından sonra TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu konukları selamladı. Daha sonra şu konularda bildireler sunuldu:

- a) Uluslararası antlaşmalarda öğretmenlerin örgütlenme hakkı,
- b) Öğretmenlerin güncel, sosyal ve politik durumu,

c) Anayasa hukuku açısından Türkiye'de insan hakları ve politik durum,

d) Türkiye öğretmen hareketinin kısa tarihçesi,

e) Türkiye'de öğretmenlerin ve yüksek öğretim üyelerinin durumları ve örgütlenme olanakları.

Konferansa konuk olarak katılan Prof. Server Tanilli, "Anayasa Hukuku Açısından Türkiye'de İnsan Hakları ve Politik Durum" hakkında yaptığı konuşmasında, 1982 Anayasası'nın bir kışla talimatnamesinden ibaret olduğunu vurgulayarak, Kürt ve Türk haklarının temel hak ve özgürlüklerini hedef alan ve onu yok sayan bir anayasanın kabulünecek bir anayasa olamayacağını ve anayasanın tümünden değiştirilmesinin gerekli ve zorunlu olduğunu belirtti.

Konferansın son gününde "Türkiye'de öğretmenlerin örgütlenme olanakları" tartışıldı. Konuşmacıların hemen hemen tümünün hemfikir olduğu nokta, yeni adım atılırken birlikçi tutumun ön plana alınması ve eğitim emekçilerinin büyük fedakarlıklar ve güçlüklerle elde ettikleri eğitimin demokratikleştirilmesine ilişkin nitel kazanımların korunması gereği oldu.

Bu etkinliklerin yanı sıra, konferansın ikinci günü akşamı bir kültür programı düzenlendi. KOMKAR üyesi

Köln Kürdistan İşçi Derneği folklor ekibi Kürdistan'dan halk oyunları sergiledi.

Konferans sonucunda kamuoyuna bir sonuç bildirgesi açıklandı. Sonuç bildirgesinde, faşist cuntanın Türkiye ve T. Kürdistanı'ndaki altı yıldır sürdürdüğü zorbalık mahkum edilerek, Türkiye'de demokrasinin zerresi ancak faşist cuntanın işbaşından uzaklaştırılıp, faşist çarkın dağıtılarak geçilebileceği vurgulanıyor. Demokratik bir anayasanın düzenlenmesi, idam ve işkencelerin derhal durdurulması, anti-faşist tutukluların serbest bırakılması, Kürt halkı üzerindeki baskıya son verilerek onun ulusal-demokratik haklarının tanınması ve diğer demokratik taleplerin desteklendiği bildirgede, eğitim alanında ise şu talepler doğrultusunda mücadele kararlaştırılıyor:

- 1- TÖB-DER üzerindeki yasakların kalkması ve gaspedilen malların geri verilmesi,
- 2- Eğitim emekçilerine grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı,
- 3- Zarara uğrayan TÖB-DER'lilerin kayıplarının karşılanması,
- 4- YÖK'ün lağvedilmesi, üniversite özerkliğinin tanınması, görevlerine son verilen ya da görevlerini terketmek zorunda bırakılan öğretim üyelerinin ve öğretmenlerin görevlerine geri dönebilmeleri,
- 5- Eğitim sisteminin ve yönetiminin ırkçı, şoven, faşist ve asimilasyoncu niteliğinden arındırılması, Kürt dili üzerindeki yasakların kalkması.

HUMANİTE ŞENLİĞİ

Fransız Komünist Partisinin Merkez yayın organı Humanite Gazetesi adına düzenlenen şenlik, bu yıl da 13-14 Eylül tarihlerinde gerçekleştirildi.

Şenliğe dünyanın gerek iktidarda gerek mücadele içinde olan birçok komünist ve işçi partileriyle gerekse ulusal kurtuluş hareketleri ve bunların yanında demokratik, humaniter pasifist örgüt ve kuruluşlar katıldı. Oldukça hareketli geçen şenliğe 600 binin üzerinde insan katıldı.

Örgütümüz KOMKAR-Fransa da T. Kürdistanı adına şenliğe katıldı ve bir stand açtı. Stand, yiyecek-içecek ve oldukça ilgi gören enformasyon reyonlarından oluşuyordu.

Enformasyon reyonunda değişik dillerde yayınlar ve Kürdistan'ın ekonomik ve sosyal yaşantısını dile getiren fotoğraflar sergilendi; Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki son gelişmeleri içeren panolar asıldı. Ayrıca değişik konularda binlerce bildiri dağıtıldı, ülkemiz gerçeklerine ve mücadelemize ilgi duyanlarla sohbetler yapıldı. Kürt el sanatları ürünleri sergilendi,

değişik yemekler tanıtıldı ve satışı yapıldı.

KOMKAR'ın üye ve sampatizanları iki gün boyunca kolektif çalışmanın güzel örneklerini verdiler.

* * *

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki baskıları, işkenceleri taşhir etmek, Avrupa kamuoyunu duyarlı kılmak amacıyla Federal Almanya'da yürütülen ve sonuçlandırılan kampanyanın bir benzeride Fransa'da 8 Kürt ve Türk örgütü (Av.Dev-Genç, Birlik Yolu, Devrimci İşçi, FTİB, İşçi Gerçeği, KKDK, KOMKAR-Fransa, KURDKOM) tarafından bir süre önce sonuçlandırıldı.

Kampanyanın başlangıcında, kampanyanın amacını açıklayan bir mektup, bildiri ve imza kampanyası metni 100'e yakın kişiye ve kuruluşa gönderildi. Onlardan bu çalışmayı desteklemeleri istendi.

Kampanya boyunca 8 bin imza toplandı.

Bêder-Paris

Bremen: KÜRT KÜLTÜR GECESİ

Kürt halkının kültürünü tanıtmak, üzerindeki baskıları dile getirmek, Bremen ve çevresindeki Kürdistanlılara derneğimiz ve örgütümüz KOMKAR'ın amaçlarını götürmek düşüncesiyle 24.10.1986 tarihinde bir Kürt kültür gecesi düzenledik. Gecenin açılış konuşmasında dernek başkanı ülkemizdeki ve Federal Almanya'daki duruma değindikten sonra, Bremen'de derneğimizin kürtlere yönelik istemlerini dile getirdi. Kültür gecesine 300'e yakın Kürt, Türk ve Alman katıldı. Gecenin programını Kürdistan'la ilgili slaytlar, dernek folklor ekibinin Kürdistan'ın değişik bölgelerinden sunduğu halk oyunları, Leer "Kuliken Kurdistan" çocuk korusu ve halk ozanı Seydo oluşturunlardı. Ozan Seydo'nun sunduğu çeşitli halk türkülleri kitleyi coşturdu ve kitle hep beraber govend çekti. Coşkulu bir şekilde gece sona erdi. Yerel basın geceye ilişkin haberlere yer verdi.

Bremen Dengê KOMKAR Muhabiri

Mozambik Halkı Devrimci Liderini Yitirdi

Mozambik Devlet Başkanı Samora Machel, beraberindeki heyetle birlikte Zambiya'nın başkenti Lusaka'da yapılan bir uluslararası toplantıdan dönerken, 19 Ekim 1986 günü uçağının Güney Afrika toprakları üzerinde kuşkuyla bir şekilde düşmesi üzerine hayatını kaybetti.

Genç yıllarda Mozambik'in bağımsızlığı için yürütülen mücadele içinde yer alan Machel, uzun yıllar Cezayir'de gerilla eğitimi gördü, daha sonra da 1964 yılında Mozambik'e dönerek Mozambik Kurtuluş Cephesi FRELIMO içinde yer aldı. 1969 yılında FRELIMO'nun liderliğine seçilen Machel, ölünceye kadar bu görevi yürüttü.

"Artık Portekiz'in sömürgeci olarak kalmak istemiyoruz" diyen Mozambik halkı, FRELIMO'nun öncülüğünde on yıl boyunca silahlı mücadele yürüterek 25 Haziran 1975 günü Mozambik'in bağımsızlığını ilan etti. Ve Machel, Mozambik'in ilk devlet başkanı oldu.

Kara Afrika'da anti-sömürgeci, anti-emperyalist ulusal bağımsızlık hareketlerinin gelişip boyvermesi, emperyalizmi, sömürgeci devletleri ve onların bölgedeki işbirlikçilerini oldukça rahatsız etti. Bu güçler, Angola'da UNLTA, Mozambik'te Mozambik Ulusal Direnişi (MNR) adlı örgütlere askeri ve mali destek vererek, eski konumlarını yeniden elde etmeye çalıştılar. Bu karşı devrimci örgütler vasıtasıyla, in-

sanların kanlarını akıttılar. Bugün de akıtmaya devam ediyorlar.

Machel'in ölümünün duyulması üzerine, çeşitli Afrika ülkelerinde gösteriler düzenlendi. Olaydan ırkçı G. Afrika hükümeti sorumlu tutularak, protesto edildi. Afrika Ulusal Konseyi ANC ile, Birleşik Demokratik Cephe Machel'in ölümünden ırkçı yönetimi sorumlu tuttular.

Mozambik Devlet Başkanı ve ölen arkadaşlarının cenazesi 28 Ekim günü düzenlenen büyük bir törenle kaldırıldı. Törene 100'ü aşkın ülkeden hükümet ve devlet düzeyinde temsilci katıldı. O gün tüm Mozambik halkı, bağımsızlık hareketinin liderliğini yürüten bir evladını yitirmenin büyük acısını duydu.

Machel'in ölümüyle dünya halkları seçkin devrimci bir militanını yitirdi.

Af Örgütü 1986 Yıllığı Yayınlandı

Uluslararası Af Örgütü'nün (AI) 1986 Yıllığı, geçtiğimiz günlerde yayınlandı. Çeşitli ülkelerdeki durum hakkında bilgilerin verildiği raporda, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'na da 6 sayfalık yer ayrılmış.

Raporda cezaevlerinde sistemli olarak işkencelerin yapıldığı, hapishane koşullarının kötülüğü ve ölüm cezaları üzerinde durulmakta ve şöyle denmekte:

"Askeri mahkemelerde süren davalar, haksız sonuçlanıyor. Zira avukatlar müvekkilleriyle yalnız görüşme hakkına sahip değiller. Ve yargılamada işkence sonucu zorla imzalatırılmış ifadeler, cezalara gerekçe yapılmakta."

"Hapishane koşullarının kötü oluşu ise ayrı bir gerçek. Tutuklular yıllarca hiç kimseyle görüştürülüyorlar. Birçok tutuklu hücrelerde uzun süreler bırakılıyorlar."

Raporun Türkiye Kürdistanı ile ilgili olan bölümünde ise, şunlara yer veriliyor:

"1986 yılı boyunca hapishaneler yine Kürt tutuklularla doluydu. Bunlar Kürt halkına karşı yapılan baskılara karşı çıktıkları, Kürtlerin ayrı bir ulus olduğunu söyledikleri için yargılanıyorlar."

Uluslararası Öğrenci Birliği - IUS 40. Yılında

Her yılın 10-17 Kasım tarihleri "Barış ve Ulusal Bağımsızlık Üçrunda Mücadele İçin Uluslararası Öğrenci Haftası" ve 17 Kasım ise, "Uluslararası Öğrenci Günü" olarak kutlanıyor.

Her yıl bu tarihlerde dünyanın dört bir yanında öğrenciler barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve öğrenimin demokratikleştirilmesi yolunda bir dizi eylem gerçekleştiriyorlar. Ve böylelikle 17 Kasım 1939'da, Prag Teknik Üniversitesi öğrencilerinin Alman faşistlerine karşı direnişlerini ve bu mücadelede yaşamlarını yitiren anti-faşist öğrencileri anıyor; faşizme karşı kinlerini biliyor, birlik ve dayanışma ruhunu geliştiriyorlar. Ve o gündür, bu gündür 17 Kasım tarihe mal oldu, belleklere kazındı.

1986 Dünya Barış Yılı, aynı zamanda Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin (IUS) 40. kuruluş yıldönümüdür de. 1941'de, 2. Dünya Savaşı yıllarında Londra'da, faşizme karşı oluşturulan "Uluslararası Öğ-

renciler Komitesi", çalışmalarını geliştirerek, ağır koşullar altında 12 Kasım 1945'te yine Londra'da "Uluslararası Öğrenci Örgütü Oluşturma Komitesine" dönüştürüldü. Bu tarihten yaklaşık bir yıl sonra, Alman faşizminin yenilgisinin ardından, özgür koşullarda, 17-31 Ağustos 1946'da, birinci kongresini

toplayan Uluslararası Öğrenci Hareketi, 17 Kasım direnişçilerinin şehri olan Prag'ta, "Uluslararası Öğrenciler Birliğini" (UÖB)-IUS'ı oluşturdu.

UÖB, kuruluşunda 38 üye örgütü çatısı altında bulunduyordu. Bu gün ise, aradan geçen 40 yıl boyunca gelişen, güçlenen UÖB, 110 üye örgüte sahip.

IUS-UÖB, barış, demokrasi, insan hakları ve uluslararası dayanışma yolunda küçümsenmeyecek etkinlikler gösterdi. Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ile birlik te Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivalleri örgütledi, eğitim ve barış ilişkisi forumlar, konferanslar düzenledi, sıcak bir mücadele içinde olan halklarla aktif dayanışma içinde oldu, kampanyalar örgütledi.

Bu tür etkinliklerden biri de önümüzdeki 17-20 Kasım tarihlerinde Prag'ta, "Dünya Öğrencilerinin Eğitim ve Toplum Forumu" adı altında gerçekleştirilecek.

Kürdistan İşçi, köylü ve öğrenci gençliğinin oluşturduğu DHKD'ler (Devrimci Halk Kültür Dernekleri) de içinde bulunduğumuz Barış Yılı'nda 10. kuruluş yıldönümünü kutluyor.

REYKJAVİK ZİRVESİ

Sovyetler Birliği ve ABD arasındaki zirve görüşmelerinden biri de 11 Ekim günü İzlanda'nın Reykjavik kentinde yapıldı. 11-13 Ekim tarihlerinde bir araya gelen SBKP Genel Sekreteri Gorbacev ile ABD Başkanı Reagan, atom silahları, "Yıldız Savaşları", silahsızlanma konularında görüştüler. Reykjavik Zirvesi, dünyada tüm barışsever güçler tarafından büyük bir ilgi ve umutla izlendi.

SBKP Genel Sekreteri Gorbacev, zirve sonrasında yaptığı basın açıklamasında kendi önerilerini dünya kamuoyuna sundu. Sovyetler'in yaptığı öneriler üç ana noktada toplanıyordu:

1- Kara, deniz ve havadan kalkan stratejik atom silahları ilk beş yıl içinde yüzde 50 azaltılacak, ikinci beş yılda da tamamen ortadan kaldırılacak,

2- Sovyetler'in ve ABD'nin Avrupa'da bulunan orta menzilli atom roketleri kaldırılacak (Birin NATO üyesi olan İngiltere ve Fransa'nın atom roketleri bunların dışında kalacak). Ayrıca Asya kıtasındaki Sovyet ve ABD atom roketlerinin sayısı 100'e indirilecek,

3- Roketsavar sistemini sınırlandırılan ve 1972 yılında imzalanan ABM Anlaşması 10 yıl daha yürürlükte kala-

cak, yani uzayda deneme yapılmayacak.

Sovyetler'in alabildiğine esnek önerilerle geldiği ve bir anlaşmanın yapılabilmesi için büyük çabalar harcadığı Reykjavik Zirvesi'nde, birçok noktada anlaşmaya varılmışken, Reagan, "Yıldız Savaşları" projesinde direterek buna engel oldu. Böylelikle tüm dünyanın merakla izlediği Zirve'den somut bir sonuç alınmadı.

Bilindiği gibi ABD emperyalist tekelileri "Yıldız Savaşları" için büyük yatırımlarda bulunmak istiyorlar. Projenin gerçekleşmemesi halinde bu güçlerin büyük zarara uğrayacağı ortada. Bundan dolayıdır ki Reagan, Zirve'de SDI Projesi'nde dayatmalarda bulundu. Gorbacev'in dediği gibi "Reagan 'Yıldız Savaşları' konusunda izin almamıştı'".

Reykjavik Zirvesi'nde somut bir adım atılmamış olmasına rağmen, başta S. Birliği olmak üzere tüm dünya barışsever ve demokratik güçleri, barış mücadelesini daha da ileriye götürmeye kararlılar. Saldırgan ve savaştan yana Reagan yönetimini de dize getirecek olan bu kararlı tutum ve dünya halklarının baskısı olacaktır.

Hasselbach: 200 BİN BARIŞÇI YÜRÜDÜ

F. Almanya Barış Hareketi Koordinasyon Bürosu tarafından düzenlenen merkezi barış yürüyüşü 11 Ekim 1986 günü Hasselbach/Hunsrück'te yapıldı. Yürüyüşe 200 bin dolayında barış savaşçısı katıldı.

ABD, Fransa, F. Almanya ve NATO'nun yüz dolayında askeri garnizonuna bağlı 17 bin askerin yanı sıra, 96 adet atombaşlıklı Cruise Missiles roketleri de yürüyüşün yapıldığı bölgede bulunmakta. Değişik politik ve dini inançtan barış güçleri, değişik bölgelerden gelecek birkez daha barış için seslerini yükselttiler.

Mitingde teoloji profesörü Luse Schottroff, IG Metall Genel Yönetim

Kurulu üyesi Horst Klaus birer konuşma yaptılar. Ekrem Başaran adlı bir Kürt yurtseveri de Kürdistan'da yapılan barbarlıklar ve F. Almanya'da iltica hakkına yönelik saldırılar hakkında bilgiler verdi.

Mitinge Sovyetler Birliği'nden ünlü pop şarkıcısı Alla Pugatschowa, F. Almanya'nın tanınmış pop müziği sanatçısı Udo Lindenberg de şarkılarıyla renk kattılar. Ayrıca SWAPO korusu da kültür programında yer aldı.

Barış hareketinin Hunsrück açıklaması yürüyüş sonunda kamuoyuna duyuruldu. Açıklamada şu istemlere yer veriliyor:

- Uzay silahlarının araştırılmasına ve geliştirilmesine katılınmamalı,
- Pershing II ve Cruise Missiles roketleri kaldırılmalı,
- Federal ordu saldırı silahlarıyla donatılmamalı, savunma bütçesi azaltılmalı,
- Silah ihracatı durdurulmalı, 3. Dünya Ülkeleri üzerindeki baskılara karşı durulmalı,
- Kimyasal silah ve maddeler yok edilmeli, tüm atom denemelerine son verilmeli.

Barış yürüyüşü öncesinde KOMKAR bir bildiri yayınladı. KOMKAR üye ve sempatanları aktif bir şekilde yürüyüşe katıldılar.

Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi

Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi, 15-19 Ekim tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da yapıldı. 133'den fazla ülkeyi temsilen 2.400'ü aşkın delege, çağımızın en can alıcı konusu olan barışı kongre süresince tartışma merkezlerinde, forumlarda, meslek grupları dialogunda, gençlik klübü ve kadın merkezlerinde özgürce tartıştı. Barışın korunması için ileriye yönelik yapılabilinecek çalışmaları değerlendirdi.

Kongre'ye KOMKAR-Danimarka adına katılan delegeler, tartışma merkezlerinde, forumlarda, meslek gruplarında söz alarak Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi ile barış arasındaki ilişki çerçevesinde konuşmalar yaptılar. Faşist Türk cuntasının bölge barışını kundaklamaya yönelik girişimlerine, Kürdistan halkımıza karşı sürdürdüğü savaşa, acımasız baskılara dikkati çekerek, dünya barış güçlerini özgürlüğü ve aynı zamanda barış için mücadele eden Kürt halkı ile ilgili olarak bilgilendirdiler. Kürt sorunu bu uluslararası toplantıda yoğun bir biçimde tartışıldı.

Ayrıca KOMKAR-Danimarka folklor ekibinin Kongre'de sergilediği Kürdistan halk dansları, coşkuyla karşılandı.

Kongre'ye Türkiye'den bilim adamları, sendikacılar, yazarlar da katıldılar. Kongre esnasındaki bazı gerici güçlerin giriştiği provakasyon, delegelerin kararlı direnişi karşısında amacına ulaşmadı.

Dünya barış güçleri önümüzdeki dönem çalışmalarında nükleer silah denemelerinin derhal yasaklanması, silahlanmanın durdurulması ve tüm nükleer silahların giderek yok edilmesi, "Yıldız Savaşları" projesine son verilmesi yolunda daha da özverili olma inancı ile geldikleri yerlere döndüler.

YÖK'Ü PROTESTO EYLEMLERİ YOĞUNLAŞTI

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinden İsa Tanrıverdi'nin ders geçme ve sınav yönetmelikleri nedeniyle fakülteden atılmayla yüz yüze gelmesinden dolayı intihar etmesi, çeşitli proteste eylemlerine yol açtı.

1000'e yakın üniversite öğrencisi, arkadaşlarının ölümünden sorumlu tutukları Yüksek Öğrenim Kurumu YÖK'ü ve üniversite yönetimini protesto etmek için Sultanahmet meydanında toplanarak Marmara Üniversitesi Rektörlüğü önüne kadar yürüdüler ve kapının önüne bir çelenk bıraktılar. Bu sırada polis çelenk koyanlardan iki kişiyi gözaltına aldı ve öğrencileri dağıtmak istedi. Bunun üzerine öğrenciler oturma eylemine geçtiler. Polisin baskısına ve engelleme çabalarına karşın, 1,5 saat sonra rektörle görüşmeyi başaran öğrenciler, gözaltına alınanların serbest bırakılmasını ve okuldan atılmalarının durdurulmasını istediler. Rektörün bu istemi üniversiteler arası kurulla götüreceğini bildirmesinden sonra, Tanrıverdi için saygı duruşunda bulunan öğrenciler, Cerrahpaşa'daki Adli Tıp'a doğru yürüyüşe geçtiler. Ancak Aksaray'da yolun polislerce kesilmiş olmasından dolayı dağılmak zorunda kaldılar. Yürüyüş dağılırken polis, 6 öğrenciyi daha gözaltına aldı.

Geçtiğimiz günlerde yüksek okulları yasak ve cezalarla yönetmek isteyen, okumayı adeta imkansızlaştıran YÖK'e karşı protesto eylemleri yoğunlaştı. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde tek dersten başarısız oldukları gerekçesiyle üniversiteden atılan 7 kız öğrenci, okul idaresince keyfi olarak yasal hakları olan tek dersten ek sınav hakkı verilmeyince, açlık grevine gittiler.

Ege ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde çalışmalarını yürüten 12 öğrenci der-

İstanbul'da çeşitli fakülte ve yüksekokullarda okuyan 15 öğrenci açlık grevine başladılar.

neğinin yöneticilerinden oluşan bir grup öğrenci, YÖK'ün 44. maddesinin değişmesi için toplanan imzaları Millet Meclisi'ne vermek amacıyla Bornova'dan Ankara'ya yürüyüşe geçtiler.

Bir gün sonra ise, İstanbul'daki çeşitli üniversitelerin öğrenci derneklerinin 15 yöneticisi ve öğrencisi, atılmaları, devam zorunluluğunu ve harçları protesto amacıyla Ankara'ya doğru yürüyüşe geçtiler. Yürüyüşçüler, Yüksek Öğrenim Yasası'nın 44. maddesine ilişkin 4 bin imzalı bir değişiklik önergesini de Millet Meclisi'ne vermek istiyorlar.

Ayrıca Gazi Üniversitesi Öğrenci Derneği de bir bildiri yayınlayarak YÖK'ün amacının insan düşünce devriminin hızını yavaşlatmak ve üretkenliğini köreltmek olduğunu belirtti. YÖK sisteminde ancak parası olanların okuyabileceğine dikkat çekildi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde okuyan 700 öğrenci ise, yurtların "aşk yuvasına" dönüştüğü şeklindeki iddialarının asıl amacının yurtlarda yoğun bir baskı

yaratmaya yönelik olduğunu belirten bir açıklamada bulundular.

Bilindiği gibi yüksek okulları bir kışlaya çeviren ve anti-demokratik uygulamaları yoğunlaştıran YÖK'e karşı başta öğrenciler ve aileleri olmak üzere, toplumun çeşitli kesimlerinde öteden beri tepkiler var. Evren-Özal rejiminin gözü gibi koruduğu bu kurumun amacı belli; öğrencilerin ve ailelerinin yıllardır harcadığı çabayı ve emeği bir çırpıda yok etme, onları bunaltma ve hatta intiharlara itme pahasına da olsa öğrencileri toplumun sorunları dışında tutmaya, iyice yozlaştırmaya çalışmak. Bu insanlık düşmanı rejime uygun, ileride ona hizmet edebilecek "okumuş" kişi başka türlü de zor yetiştir herhalde.. "Uyum" sağlayamayanlar için seçenek: Ya kırk katır, ya kırk satır..

YÖK Başkanvekili sözde profesör Kemal Karhan ise, utanmadan öğrencilerin çektiği bunca çileye, onbinlerce öğrencinin okuldan atılmasına neden olun şu 44. maddenin öğrencilerin lehine olduğunu söylemiş..

Suriye'ye karşı "terör" suçlaması:

BU SENARYO YENİ DEĞİL..

İngiltere, 24 Ekim günü Suriye ile olan diplomatik ilişkilerini kestiğini açıkladı ve Şam'daki elçisini geri çekti. Hemen ardından ABD ve Kanada da Şam'daki elçilerini geri çağırarak İngiltere'ye arka çıktılar. Ortak Pazar Dışişleri Bakanları toplantısına konuyu getiren İngiltere, kendisine destek aradı. Yunanistan ve Fransa'nın karşı çıkmasıyla, İngiltere istediğini elde edemedi.

Suriye'nin teröre arka çıktığı iddiası, Ürdün'lü Nezar Hindawi'nin İngiliz makamları nezdinde yaptığı açıklamalara dayandırılıyor. Hindawi 17 Nisan günü Londra-Tel Aviv seferini yapmak üzere olan İsrail Hava Yolları'na ait bir uçağa eşi vasıtasıyla bomba koyduğu gerekçesiyle yargılanmış ve 45 yıl hapis cezasına çarptırılmıştı.

Suriye'nin teröre bulaştığına dair

ileri sürülen iddia ve kanıtlar çürük ve spekülasyonların ötesine gitmiyor.

İngiliz mahkemesi, savunma avukatlarının olayın İsrail istihbaratınca düzenlenmiş bir komplo olduğu yönündeki açık beyanlarını ciddiye almadı, bu yönde soruşturma yapma gereğini bile duymadı. Zaten daha mahkeme sonucu belli olmadan, Thatcher yönetimi Suriye'yi suçlu ilan etmişti.

Bunlar, olayın önceden hazırlanmış bir senaryo olduğunun işaretleridir. Bu senaryo, yeni değil. Bir benzeri ABD'nin Libya'ya saldırısını haklı göstermek için daha önce sahnelenmişti. Reagan yönetimi, Libya'yı terör eylemlerine arka çıktığı ve planladığı yalanını ileri sürerek kamuoyunu yanıltmaya çalışmıştı. Şimdi ise, değişen ABD'nin yerine İngiltere, Libya'nın yerine Suriye geliyor..

Niçin Suriye? Suriye, ABD emperyalizminin ve yandaşlarının Ortadoğu'ya yönelik yayılcı emelleri önünde engel teşkil ediyor. Onların her dediğine evet diyen diğer kukla Arap yönetimlerine benzemiyor. Suriye'ye yönelik suçlama ve tehditler bunun içindir. ABD yönetiminin Suriye'yi cezalandırma eylemlerinden söz etmesi bundandır.

Bu saldırganlık planı çerçevesinde Türkiye'deki faşist yönetime de önemli roller verilmiş. Türk yönetimi ötedenberi Suriye'yi düşman olarak gösteriyor, teröre arka çıkmakla suçluyor. Reagan yönetiminin Suriye'ye karşı tehditler savurduğu bir dönemde, İncirlik'te üslendirilmiş ABD ve Türk savaş uçaklarının Akdeniz'de savaş provası yapması, bu konuda faşist rejime verilen rolü gösteriyor.

Sovyetler Birliği, İngiltere ve ABD'nin Suriye'ye karşı tehditkar tavırlarını sert bir biçimde protesto etti.

Protestan Akademisi Konferansı: "F. ALMANYA'DAKİ KÜRTLER"

Tutzing'deki Protestan Akademisi, 12-14 Eylül 1986 tarihleri arasında 'F. Almanya'daki Kürtler, Benlik Arayışı' konulu bir konferans düzenledi. F. Almanya ve Batı Berlin'deki Kürt örgütlerinin desteğiyle düzenlenen konferansın program ve amacına yönelik çıkartılan el ilanında şu görüşler yer alıyor:

- * Kürtlerin tarihsel gelenekleri üzerine bilgilenecek,
- * Kürt örgütleriyle tanışmak,
- * Kürtlerin kültür, sosyal, basın-yayın ve iltica konularındaki istemlerini tartışmak,

* F. Almanya'daki Kürtlerin kültürel benliklerini geliştirmesini teşvik edici olanakları ortaya koymak.

Konferansa, aralarında bilim adamı, eğitimci, sosyal danışman, yazar, gazeteci, kilise, sendika ve sosyal kuruluş temsilcilerinin de bulunduğu 100 kadar kişi katıldı. Katılanlardan bazıları şunlar: Lutz Göthe (Profesör), Judith Hanser (oryentalist), Habibi Shalmani Taghi (Etnolog ve islam bilim adamı), Klaus Immer (SPD milletvekili), Kahla Winfried (papaz), Mavers Wolfram (profesör), Müller Sigi (sendika sekreteri), Jürgen Roth (gazeteci), Wolfart Regine (sosyal danışman).

Konferansa katılan Kürdistanlı örgütler ise şunlar: KOMKAR, KKDK, Kürt Enstitüsü, Kürdistanlı Öğretmenler Grubu, B. Berlin Kültür ve Danışmanlık Merkezi, YDK, Yezidiler Derneği, Kürt Kadınları Çalışma Grubu.

Konferans, 12 Eylül Cuma akşamı Tutzing Akademisi Müdür Yardımcısı Dr. Jürgen Micksh ile Protestan Kilisesi adına Micheel Miltenberger'in yaptıkları açış konuşmalarıyla başladı. Konferansın ikinci günü profesör Dr. Karl Josef Partsch "Kürt Sorunu ve Uluslararası Hukuk" konulu bir referat sundu. Ardından Kürt örgütleri, amaç ve istemlerini, çalışmalarını tanıtan konuşmalar yaptılar. Daha sonra dört çalışma grubu oluşturularak konferans çalışmalarına devam edildi. Şu ana konulara ilişkin çalışma grupları oluşturuldu: 1- Eğitim ve Öğretim. 2- İletişim ve Kültür. 3- Sosyal Danışmanlık. 4- İltica.

Birinci çalışma grubunda Essen Üniversitesi'nden dil bilimci Dr. Johannes Meyer-Ingwersen ile Hemreş Reşo; ikincisinde Alman İkinci Televizyonu ZDF'in "Nachbarn in Europa" (Avrupa'daki komşular) programının yöneticisi Heinz Röhl ve Dr. Yekta; üçüncüsünde Kızıl Haç Örgütü'nden

Bernd Döveling, Arbeiterwohlfahrt'tan Eberhard de Haan ile A. Saydam; dördüncüsünde de Ezilen Halklar Örgütü'nden Robin Schneider ile Cengiz Hıso referat sundular, tartışmaları yönettiler. Çalışma grupları tartışma sonuçlarını konferansın son günü plenumda sundular. Plenumda alınan kararların ve diğer konferans belgelerinin kitap halinde basılması kararlaştırıldı.

Protestan Akademisi'nin konferansa ev sahipliği yapması yeni ve olumlu bir gelişmedir. Bu, konferansa uzmanların, bilim adamlarının katılmasını olanaklı kılmıştır. Konferans boyunca süren tartışmalar, alınan kararlar Kürt sorununun daha geniş boyutlarda tartışılmasının, özellikle F. Almanya ve Batı Berlin'deki Kürdistanlıların sosyal ve kültürel haklarının elde edilmesinin olanaklarını artırmıştır.

Bu sayıdan itibaren konferans belgelerini; uzmanların referatlarından bölümleri ve plenum kararlarını gazetemizde yayınlayacağız. İlk olarak eğitim ve öğretime ilişkin olarak Dr. Johannes Meyer-Ingwersen'in referatından bazı bölümlerle bu konudaki çalışma grubunun öneri ve istemlerine yer vereceğiz.

1- EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Dr. Johannes Meyer Ingwersen, bu konuya ilişkin 14 sayfalık bir referat sundu. Referatta, Kürt halkının tarihine, dil ve kültürüne, baskı ve yasaklara ilişkin bilgilere yer verdikten sonra, "Türkiye Kürdistanı'nda eğitim ve öğretim", "F. Almanya'daki Kürt çocuklarının eğitim ve öğretimi" konularına yer veriliyor. Her iki konuya ilişkin olarak özetle şu görüşler ileri sürülüyor: "Kürtçe yayınlar; kitap, dergi, plak, kaset Türkiye'de 1920'lerin ortalarından bu yana katı biçimde yasaklanmıştır. Görüldükleri yerde içeriğine bakılmaksızın yok ediliyor; yayıncılar, dağıtımcılar ve okuyucular ağır biçimde cezalandırılıyorlar. 1974-78 yılları arasında bu yasak sınırlı biçimde gevşedi ve tüm engellere rağmen Kürtçe yayınlar çiğ gibi arttı. Bu gelişmeye, 1978 sıkıyönetimi ve ondan sonraki 1980 askeri diktatörlüğü ket vurdu. Türkiye'nin milliyetçilikte gözü dönmüş bugünkü yöneticileri, Kürt dili üzerindeki yasağı 1982 Anayasası'na koymaktan da çekinmediler.

Türkiye'deki hakim güçler, okul eğitimini baskının önemli bir aracına dönüştürdüler. Türkiye Kürdistanı'nda okullarda (şayet varsa, henüz olmayan

yerler de var) çocuklardan, ilk günden itibaren Türkçe konuşmaları istenir. Ancak çok sayıda çocuk, okula başladıklarında tek kelime bile Türkçe bilmez. Buna rağmen okul yönetimi çocuklara kendi aralarında anlaşmak amacıyla da olsa (hatta Türkçeyi daha çabuk öğrenmek için de olsa) Kürtçenin kullanılmasını yasaklıyor. Bunun için Türkiye Kürdistanı'ndaki okullarda, Batı'dan getirilen ve Kürtçe bilme-

yen öğretmenlere görev verilmesi yoluna gidilmektedir. Ana diliyle birşeyler söyleyen öğrenciler, öğretmen tarafından dövülmeyle karşı karşıya kalır. Kürtçeyi gizli-kapaklı da olsa derslerde anlaşma aracı olarak kullanma yoluna giden öğretmenler ise, işkence ve hapisaneyi göze almış olurlar. Okul öğretiminin bu denli saptırılıp baskı aracına dönüştürülmesi karşısında, Kürt vilayetlerinde (resmi istatistikler

de bunu gösteriyor) başarı oranının düşük olması mucize olması gerek..

Bu durumdan sorumlu olan zoraki asimilasyon politikasıdır. Bu politika, Türkçeye karşı —baskının aracılığı—nı yapmada sembol olduğu için— nefreti de geliştiriyor. Bu politikanın kalkması halinde, Türkçe, gönüllü olarak anlaşma dili olarak ana dilin yanı sıra Türk olmayan halklar arasında daha bir kabul görür.

Açıktır ki, okulların yokluğu veya varsa oradaki eğitimin baskı aracı ve bir halkı kötü göstermeye yönelik bir işlev görmesi, geri, sefil ve çocukların kişiliğini bozan bir eğitim olur. Yalnızca ülkemizin Türkiye ile olan sıkı bağlarından dolayı değil, aynı zamanda bu koşullar altında eziyet gören yüzbinlerce insanın ülkemizde yaşadığı için de, bu durum bizi yakından ilgilendirir. Buna ek olarak da Türk yönetimi ve temsilcilerinin, insanlık dışı milliyetler politikasını F. Almanya'da uygulamaya yönelik girişimleri geliyor. Onlar sadece yüksek düzeyde girişimlerle yetinmiyor; Türk konsoloslukları yerel yönetimler planında da müdahaleci çabalar içindeler. Ülkemizdeki tüm demokrat güçler buna kararlı biçimde karşı çıkmalıdır. Bu konuda en etkili araç, burada yaşayan Kürtlerin ana dillerini kullanmaları, geliştirmelerini pratikte geçerli kılmak olacaktır. Ancak bu yolla, Kürt makamlarının müdahaleleri etkisiz hale getirilebilir.

F. ALMANYA'DAKİ KÜRT ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ

Türkiye ile F. Almanya arasındaki önemli bir farklılıkla başlamak istiyorum. Türkiye'de eşitlik ilkesinin herkesin aynı şekilde Türkçeyi ana dil olarak kabul etmesi olarak anlaşılmasına karşın, F. Almanya'da yaşayan herkes istediği dili konuşur veya kullanır. Bu küçümsenmeyecek bir farktır ve burada yaşayan Kürtlere kendi dilini korkusuzca konuşma ve Kürtçe yayın çıkarma olanağını sağlıyor.

Kürt diline karşı tavır da Türkiye ve F. Almanya makamları arasındaki bu önemli farka rağmen, F. Almanya'daki durumun da uluslararası alanda tanınan insan haklarıyla ve anayasamızın ilkeleriyle bağdaşmadığını açık biçimde söylemek gerekiyor. Yabancı çocukların eğitim ve öğretimi ile ilgili ve çeşitli biçimlerde içeriğinden boşaltılan, çiğnenen anayasanın 2. maddesine dikkati çekmek istiyorum. Ve bunlar sadece "tüm Almanlar" için değil, herkes için geçerlidir.

"Geleneklere ve anayasal düzene ters düşmemek ve başkalarının haklarına zarar vermemek kaydıyla herkes kişiliğini özgür biçimde geliştirme hakkına sahiptir." (Paragraf 2.1)

"Hiçkimse cinsiyetinden, kökeninden, ırkından, dilinden, ülke ve geçmişi-
şinden, inancından, dini ve politik gö-

rüşlerinden dolayı horlanamaz veya kayırlamaz." (Paragraf 3.3)

Ancak bu hakların gerçekleşmesi, yabancı işçilerin geldikleri ülkelerin resmi dillerine değer verilmeden, yüzbinlerce insanın ana dili olan Kürtçe, resmi mercilerce yok sayılarak, mümkün olamaz. Radyo ve TV organları tek kelimelik Kürtçe yayın yapmadan, Kürt vatandaşlarının kişiliklerini özgürce geliştirmesine nasıl katkıda bulunacaklar? Okullar, aile içinde konuşulan dili gözönünde bulundurmadan, Kürt çocuklarının benliklerinin gelişmesini nasıl güvence altına alabilecekler?

Açıktır ki ne iletişim araçları, ne de okullar, Kürt vatandaşlarımıza karşı anayasal yükümlülüklerini; Kürtlerin ana dilini hatta onların varlığını ve kültürel değerlerini görmezlikten gelerek yerine getiremezler.

Kürt dilinin okullarda öğretilmemesi de büyük bir sorun. Bundan Kürt ailesinden Alman toplumuna ilk adımı atan, kendisine hiç değer verilmeyen bir çevrede yeterli bilgi ve becerileri kazanma, dili öğrenme, sağlam ve açık bir kişiliğe sahip olma uğraşı ve ren çocuklar, gelişme çağında olan genç insanlar etkileniyor.

Ana dil derslerinin yeterli bir şekilde verilmesi, hem genel bilgi ve becerilerin elde edilmesinin, hem de ana dile önem verilmesinin halinde meydana gelebilecek kişilik bozukluklarının önünü almanın, Almanca ve diğer dilleri öğrenmeyi olumlu yönde etkilemenin yegane yoludur.

Kürtlerin varlığını, dil ve kültürünü, edebiyatını görmezlikten gelerek Kürt vatandaşlarının haklarını kısıtlamak, çocukların eğitim durumlarının kötüleşmesine yol açmakta. Bu, sorunun bir yanını oluşturuyor. Ben, burada çoğu kez gözden kaçan başka bir noktaya değinmek istiyorum.

Kürtlere karşı resmi inkarcılık anlayışı, Türkiye'liler ve hepimiz açısından tehlikeli bir durumdur. Bu durum, Türkiye'li vatandaşlar arasında şoven eğilimlerin güçlenmesine yarıyor. İnsanlık düşmanı büyük Türk şovenizmi biçimindeki bu eğilim, değişik kökenli insanların dostça birarada yaşamaları önünde, Almanlardaki yabancı düşmanlığı kadar engel teşkil ediyor.

Yüzbinlerce Kürt vatandaşının ikinci sınıf insan olarak muamele görmesi, dil ve kültürlerinin yok sayılması, çocuklarının eğitim olanaklarının sınırlandırılması F. Almanya'daki politik atmosfer içinde iyi değildir. Böyle bir durum uzun sürede isteyerek veya istemeyerek, Alman halkı içinde yabancı düşmanı, insanlığa karşı düşüncelerin ve sağcı radikal eğilimlerin gelişmesine ortam yaratır.

F. Almanya'daki kültür ve eğitim bakanlıklarının temsilcileri basit gerekçelerin ardına gizlenerek, "okullarımızda yalnızca resmi diller ana dil olarak geçerlidir" diyorlarsa, onlar, bununla objektif olarak Kürtçe ana dil derslerini engelliyor ve büyük Türk şovenistle-

rinin insanlık ve demokrasi düşmanı politikasını ülkemize ve okullarımıza taşımış oluyorlar.

Kürtçe ana dil dersi istemine karşı eğitim bakanlıkları tarafından şu gerekçeler ileri sürülebilir:

- Katılım çok düşük olabilir,
- Bu derslerin verilmesi Türk makamlarıyla işbirliğini zedeler,
- Türkiyeli Kürt velilerin, öğretmenlerin ve çocukların ana dillerine sahip çıkmaları halinde onlar için tehlikeler artabilir,
- Ders araç, gereç ve öğretmenlerin yokluğu.

Elbette Kürtçe ana dil derslerine başlangıçta objektif ihtiyacın gerisinde bir katılım olacak. Ancak bu, zamanla artacaktır. Zira pekçok anne-baba pasaportunun elinden alınması ve yaşam korkusundan ötürü Kürtlüğüne sahip çıkmada tereddüt gösterecektir. Ancak bunlar bu işe bir başlangıç yapmanın gerekçesi olmamalıdır. Hiçbir eyalet veya yerel yönetim şimdiye kadar girişimde bulunmadı. Böyle olduğu için de, hemen her yerde Kürtçe ana dil dersi isteminde bulunan grupların oluşmasını beklemenin haklı bir tarafı yoktur.

Türkiye ile ilişkilerin zedelenmesine gelince, buna İsveç'in yaptığı gibi derhal katlanmalıyız. Ne İsveç bundan bir zarar gördü, ne de F. Almanya'nın generallerin kızgınlığından göreceği bir zarar olabilir. Aksine, ülkemizle Türkiye arasındaki ilişkiler, eğer Türkiye'de insan haklarına saygının gösterildiği bir ortam oluşursa, kabul edilir bir temele oturtulmuş olur.

Kürtçe ana dil derslerine katılabilecek öğretmen, veli ve çocuklara gelebilecek tehlike konusunun ileri sürülmesi Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesinin ülkemizdeki tehlikeli etkilerini göstermesi açısından ilginçtir. Ancak bu konuda en iyi değerlendirmeyi Kürt veli, öğretmen ve çocukların kendileri yapabilirler. Hiçbir Almanın ve makamın, onların ana diline sahip çıkmalarını, çocuklarına ana dil dersleri vermesini zamanlamaya bırakma, sözde hümanist yaklaşımlardan dolayı da olsa, hakkına sahip olmamalıdır.

Kürtçe ders verecek öğretmen ve ders araçlarının yokluğuna ilişkin görüşler de yüzeysel ve objektif olarak Türkiye'deki yönetime yaranma anlamındadır. Kürt dili ve edebiyatıyla sıkı biçimde ilgilenen ve bilgilerini çocuklara aktarmak isteyen Türkiye'li Kürt öğretmenler var. Bu öğretmenlere, geldikleri ülkede "Kürtçe öğretme göreviyle yetiştirilmemiştir" gerekçesiyle görev verilmemesi gibi bir görüş son derece yanlış olur. Diğer taraftan böylesi öğretmenlerin yetiştirilmesi için pekçok Alman yüksek okulunda bilimsel olanak mevcuttur. Ayrıca ders araç ve gereçlerinin geliştirilmesine yönelik projelere şimdiden başlanabilir. Kürt örgütlerinin kültür ve yayın çalışmaları bu konuda önemli olanaklar yaratmış bulunuyor."

Tutzing Akademisi'nde Yapılan KONFERANS'TA KABUL EDİLEN GÖREV ve İSTEMLER

Eğitim ve Öğretim Çalışma Grubu, tartışmalardan sonra plenuma görev ve istemler sundu. Çalışma Grubu, Kürt öğretmenlerinin 13/14 Temmuz 1985'de Münih'de düzenlediği konferansta kararlaştırdığı ve aşağıda sunduğumuz istemleri (bu istemlerin 2. şıkkına bir ek yaparak) kabul etti.

- Kürtler ve Kürt dili hakkında Alman ve Türkiyelilere yönelik bilgilendirme çalışmaları yapmak,
- Kürtçe okul ve ders kitaplarının hazırlanmasını ve dağıtılmasını geliştirmek ve bunun için gerekli araçların teminine çalışmak,
- Alman kamuoyunu, resmi Alman mercilerinin vurduymaz tavırlarının temelinde yatan politik nedenler konusunda aydınlatmak.

İSTEMLER

- 1- F. Almanya ve Batı Berlin'de yaşayan Kürtlerin ayrı bir ulusal grup olarak resmen tanınması,
- 2- Sendikaların istemlerine uygun olarak ana dil derslerinin yabancı çocuklar için mecburi ders olarak uygulanması, velilerin isterlerse bundan vazgeçme ve ana dilinin hangisi olduğuna kendisinin karar verme hakkına sahip olması,
- 3- Kürt çocukları için Kürtçenin diğer yabancı çocuklar için geçerli prensiplere uygun biçimde ana dil olarak kabul edilmesi,
- 4- Kürt çocuklarının öğrenim güçlüklerini gidermek ve öğrenimi teşvik etmek amacıyla özel olanaklar sağlanmalı,
- 5- Radyo ve TV'de Kürtçe yayın yapılmalı,
- 6- Kamu yararı güden Kürt kuruluşları (danışmanlık merkezleri, gençlik merkezleri, kültür ve tiyatro grupları) personel ve diğer olanaklar bakımından desteklenmeli,
- 7- F. Almanya ve B. Berlin üniversitelerinde Kürt dili ve edebiyatına ilişkin araştırmalar yapılmalı, oryantalistik ve dil enstitülerinde Kürtçe kurslar verilmeli,
- 8- Kürt kadınlarının çok yönlü sorunlarının çözümü için ek önlemler alınmalıdır:
- a) Sosyal bakım olanaklarının yaratılması,
- b) Sağlık konusunda yetişmiş doktor ve psikologlarca danışmanlık yapılması.
- 9- Kürtçe dil kursları yapılmalı;
- a) Yetişkinler için,
- b) Diğer uluslara mensup olanlar için ve buna uygun kurs materyalleri temin edilmelidir.
- 10- Kürt yayınlarının şehir ve okul kütüphanelerinde bulundurulması,
- 11- Kürtçe yayın ve kasetlerin dağıtımının yaygınlaştırılması,
- 12- Kürt isimlerinin Alman nüfus ve evlenme dairelerince tanınması.

Kürtlere Karşı Yeni Bir Ayrımcılık Örneği

NRW HÜKÜMETİ TÜRK YÖNETİMİNİN AĞZIYLA KONUŞUYOR

23 Temmuz 1986'da Sosyal Demokrat Parti (SPD) Kuzey Ren Westfalya (NRW) Eyalet Parlamentosu Milletvekili Jürgen Schaufuss, eyalet hükümetine, NRW'de yaşayan Kürtlere ilişkin bir soru önergesi yöneltti.

Schaufuss önergesinde, Kürtlerin genel durumuna ilişkin bilgilere; baskı ve yasaalara yer verdikten sonra, "F. Almanya'da yaşayan 250 bin Kürdistanlının varlığına" işaret etti ve şu soruları yöneltti:

"1-NRW Eyaletinde yaşayan yabancılar arasında Kürtlerin sayısı ne kadardır?

2. NRW okullarında Kürt çocuklarına ana dil dersleri verilmesinin olanakları var mıdır?

3. Eyalet hükümeti, Kürtler için ana dilde sosyal danışmanlık hizmetinin zarureti nasıl değerlendiriyor?

4. Eyalet hükümetinin Kürt işçilerinin radyo ve TV'de Kürtçe yayın yapılması istemine yaklaşımı nedir?

5. NRW'deki evlenme ve nüfus dairelerinde Kürtçe isimleri içeren "resmi" listeler bulunuyor mu?"

Schaufuss'un önergesine benzer bir önerge de daha önceleri Yeşiller milletvekili Roland Kern tarafından Hessen Eyalet hükümetine sunulmuştu. Buna ilişkin olarak, soru ve yanıtlara gazetemizin 80. sayısında yer vermiştik.

Eyalet Çalışma Sağlık ve Sosyal Bakanı 24 Ağustos 1986 da Eyalet Başbakanı ve İçişleri Bakanı'nın onayını alarak Schaufuss'un soru önergesini cevaplandırdı.

Bakan cevabın giriş bölümünde şöyle diyor:

"Federal Almanya ile işçi gönderen ülkeler arasında yapılan ikili anlaşmalara gö-

re, NRW'deki yabancı işçiler etnik kökenlerine göre değil, uyruklarına göre ayrılıyor. Bu nedenle Kürtler burada Türk devleti vatandaşları olarak yaşıyor".

Bakanın sorulara verdiği cevaplar sırasıyla ve özet olarak şöyle:

1- "Yukarıda belirtilen nedenlerden ötürü NRW'de yaşayan yabancılar arasında Kürtlerin sayısına ilişkin bilgiler vermek mümkün değil. 2- NRW okullarında ana dilde ek dersler diğer eyalet hükümetleriyle uyum içinde ve yalnızca anlaşmalarımızın olduğu devletlerden gelen öğrenciler için veriliyor.

Okullarımızda 100'ü aşkın devlet veya dil grubuna mensup olanlara verilen ana dil derslerini daha da genişletmek okul yönetimlerini çözümü güç mali ve organizasyon güçlükleriyle karşı karşıya bırakır.

Ana dilini yaşatmak isteyen Kürt gençleri Halk Yüksek Okulları (Volkshochschule) ve benzeri kuruluşlarda ana dil kurslarına katılabilirler.

3- Sosyal danışmanlık hizmetinin Kürtler için yapılmasının zorunluluğu şimdiye dek doğmadı. Böyle bir durum Eyalet hükümetini büyük organizasyon ve mali külfetler altına sokar.

4- WDR'in (Batı Alman Radyo ve TV Kurumu) öteden beri yabancı dillerde yayın yaptığı biliniyor. Eyalet Hükümeti bu çalışmayı selamlıyor. Ancak yasalarla güvence altına alınan özerklikten dolayı, etkide bulunma hakkımız yoktur. Yayın ve program konularında yayınevlerinin yetkili organları sorumludur.

5- Nüfus ve evlenme dairelerinde Kürtçe ön isimleri içe-

ren "resmi" listeler bulunmamaktadır.

"İsim verme konusunda Türk isim yasası uygulanıyor.

"Yabancı yasaların ülkemiz de uygulanması halinde azınlıkları koruma garantisinin çiğnenip çiğnenmediği soru olarak akla gelebilir. Bu durumda, her somut olayın dikkatlice incelenmesi ve sonra bir yargıya varılması doğru olur."

Bakanın cevapları fazla yorumu gerektirmeyecek kadar açık. NRW hükümeti Kürtlere yönelik bu tavrıyla adeta Türk şöven yönetimlerinin ağızyla konuşuyor. Kürtlere yönelik ayrımcı bir yaklaşım ortaya koyuyor. SPD'nin Hessen Eyalet hükümetinin gerisine düşüyor.

Bakanın yabancılara "etnik kökenlerine göre değil, vatandaş bulundukları devletlere göre ayırmasının altında yatan mantık şu: Kürtler Türk vatandaşdır. O halde Türk olarak işlem

göreceklidir. Bu da Kürtlerin varlığını, dil ve kültürünü, yasalarla güvence altına alınan ve diğer yabancılar için doğal olan hakların inkarı anlamına geliyor.

Bakanın ana dil dersleri konusunda ileri sürdüğü görüşlerde bu ayrımcı ve inkarcı mantığın ürünüdür. Bir kere isminden de anlaşılacağı gibi, ana dil dersinden kast edilen yabancıların geldiği ülkenin resmi devlet dili değildir, onun konuştuğu ana dilidir. Nitekim F. Almanya'daki pek çok uzman, dil bilimci, eğitim ve bilim sendikaları da, bunu böyle görüyor ve bakanın görüşünü paylaşıyorlar.

Bakan okulların "büyük mali ve organizasyon güçlükleriyle" karşılaşacaklarından söz ediyor. Bunlar asılsız, haksız ve suni gerekçelerdir. Bir kere bakanın söylediği gibi 100 kadar dilde ders yapılıyor ve bunda güçlük çıkmıyorsa, 101. dilin

uygulanması halinde neden büyük güçlükler çıksın. Diğer taraftan ana dil ile konuşma, okuma, yazma ve haberleşme insanların en doğal haklarından biridir. Bu hakkı rafa kaldırmanın hiçbir haklı gerekçesi gösterilemez. Bunu yapanlar, Türk devletinin ırkçı suçlarına ortak olmuş olurlar.

Bakan sosyal danışmanlık hizmeti konusunda da Kürtler için şimdiye kadar bir gereksinimin olmadığını ileri sürüyor. Ancak bu sonuca nereden vardığını söylemiyor. NRW hükümeti Kürt ailelerinin, özellikle kadınların, çocuk ve gençlerin dil, sağlık, eğitim ve benzeri konularda karşılaştıkları güçlükleri bilmiyor mu? Anlaşılan NRW hükümeti de Kohl hükümeti gibi bu konuda NATO üyesi yandaş Türkiye ile çıkar ilişkilerinin zedelenmemesini istiyor.

Radyo ve TV konusunda ki tavrı da aynı. Hükümetin

bakanı radyo ve TV kurumlarının özerk olduğunu, hükümet olarak müdahale etme haklarının olmadığını söylüyor. Bunları herkes biliyor. Zaten sorulan bu değil, hükümetin söz konusu yayın hakkındaki tavrı soruluyor. Bakan cevabında hükümetinin WDR'in yabancı dillerde yaptığı yayınları olumlu bulduğunu ve selamladığını söylüyor. NRW hükümeti sorulan soruya, WDR'in Kürtçe diliyle yayın yapmasını selamlarız biçimindeki bir açıklaması bu özerkliğe müdahale anlamına gelmezdi..

F. Almanya'daki çok sayıda uzman, sosyal kuruluş, demokratik güçler Kürtlerin hakları konusunda federal ve eyalet hükümetleri gibi düşünmüyor; bu doğal hakların Kürtler için geçerli olmasını savunuyorlar.

Bundan sonra da konuyla ilgili görüşlere gazetemizin sayfalarında yer vermeye devam edeceğiz.

"ÜÇ KÜLTÜR ARASINDA" KÜRTLER

Batı Berlin Öğretmen Dergisi, "Üç Kültür Arasında Kürtler" başlığıyla bir yazıya yer vermiş. Rojan Berf ve Safter Çınar imzasıyla yayımlanan yazıda, Kürtlerin tarihine, dil ve kültürüne ve bunlar üzerindeki baskı ve yasaklara ilişkin bilgilerin yanı sıra Batı Berlin'de yaşayan Kürt işçi ve ailelerin, özellikle çocukların dil ve eğitim sorunlarına yer veriliyor; bu konuda SFB II radyosunun 5.4.1986'da yaptığı "Berlin'de Kürtler Üç Kültür Arasında" konulu yayında, ayrımcı açıklamalarda bulunan B. Berlin Okul Senatörü Bayan Dr. Hanna-Renate Laurien'in görüşleri eleştiriliyor.

Okul senatörü Laurien, B. Berlin'deki Kürt Veliler Girişimi'nin, Kürt çocuklarına ana dil dersi konusunda 12.8.1986 tarihli müracaatını da geri çeviriyor.

B. Berlin Öğretmen Dergisi'nde yazı yazan iki eğitimcinin B. Berlin'deki Kürt çocuklarının eğitimine ve Bayan Laurien'in görüşlerine karşı eleştirilerini içeren bölümün Türkçe çevrisini yayınlıyoruz.

Batı Berlin'de Kürtler

Çoğunluğu Türkiye'den gelen Kürt çocukları sadece tüm yabancı çocuklar gibi ezilmekle kalmıyor; Kürt olarak kabul edilmedikleri için de baskı görüyorlar. Buna ilişkin Bayan Laurien: "Bütün devletlerde geçerli olan etnik köken değil geldiği devlet uyruğudur. Baskı değil ispanyol, Kürt değil Türk vardır bizim için".

İşte, kimin ne olduğunu okul senatörü tayin ediyor. Bayan Laurien'in görüşlerinin kısa ayaklı olduğu görülüyor. Zira, örneğin İsveç'te tüm yabancı çocuklar gibi Kürt çocukları da geldikleri devlete bakılmaksızın kendi ana diliyle okuyabiliyor. Bu amaçla Kürt öğretmenleri yetiştiriliyor. Fransa'da hükümet tarafından resmen desteklenen bir Enstitü Kürtlerin tarihi ve bugünkü durumu hakkında araştırma ve yayın

çalışmaları yapıyor.

Yabancılar sorumlusu Bayan John (aynı radyo yayınında) bu konuda Bayan Laurien'den ileri düşünüyor ve şöyle diyor: "Bir kere okula ilk başlıyan ve yalnızca Kürtçe konuşan çocukların, bir Türk sınıfına gönderildikleri zaman karşılaştıkları büyük güçlükler var. Bizler için, Kürtçe konuşan insanlara yardım etmek bir tabu değildir."

Gerçekten de Bayan John'un makamı Kürtler için bazı danışmanlık merkezlerini finanse etti. Ancak Türk hükümetlerinin baskısı sonucu makamınca yayımlanan 'Türkiyeli Kadınlar-Türk ve Kürt Kadınlarının Sorunları' adlı kitapçığı toplattı ve Kürt merkezi için onayladığı mali yardımı geri çekti.

Sosyal Senatör Fink bu tavrı, Federal Almanya'nın dış ilişkilerini ve Batı Berlin'de olan ilişkilerini olumsuz etki-

liyeceği savı ile gerekçelendirmiştir.

Konuşmasının bir başka yerinde Bayan Laurien Kürt çocuklarının varlığını kabul ediyor. Ana dilde okumayazma kurslarının uygulanmasına ilişkin bir soru üzerine şöyle diyor: "Doğal olarak sözü edilen Kurslara sadece ana dili Türkçe olan çocuklar girebilir". Yani bu iş sadece pasaporta göre ve birde "doğal" birşey oluyor.

"Bizim için geçerli olan pasaportur. Açık söylüyorum, biz İspanyollara sen Basklı mısın, diye soruyor muyuz?" diyor Bayan Laurien. Bize kalırsa rahatlıkla sorabilirsiniz, ancak böyle sormakla haksızlık haklılığa dönüşmez. Ve devam ediyor Bayan Laurien: "Biz bunu yapamayız". niçin yapamazsınız? Pekala diğer devletlerdeki Alman kökenli insanların dil ve kültür sorunlarına ilişkin bu yapılabiliyor! Ve Bayan Laurien şu sözle işi doruk noktasına kaldırıyor: "...ve biz birinin Bayernli olup olmadığını sormuyoruz. Çünkü Almandır!!" Evet, ülkesinde özellikle NATO üyesi Türkiye'de inanılmaz baskılara maruz kalan, dili anayasayla yasaklanan, köyleri hergün jandarma ve polis tarafından aranıp taranan insanlar için Bayan Laurien'in dagarcığında bir kahve masasında konuşulan bu sözler var.

Sonderschule'de Kürt Çocukları

Bayan Laurien'in pasaporta göre karar verdiği ve Kürtleri Bayernliler gibi gördüğü bu durumun pratik görünümü ise şöyle:

İlticası kabul edilmiş U. isimli Türkiye vatandaşı Kürt 7 yaşındaki kızını zor bela Berline getiriyor ve Reickendorf'taki ilk okula kayıt yapıyor. İlk gün 1. sınıfa, 3. gün hazırlık, 4. gün ise, ön hazırlık sınıfına gönderiliyor. Daha sonra özel bir imtihana tabi tutuluyor ve bunun üzerine Sonderschule'ye gönderiliyor. Babası birkaç kez çocuğun ana dilinin Kürtçe olduğunu belirtmişse de kimseye dinletememiş. Okul idaresinin konuya ilişkin 14.5.1986 tarihli yazısında şöyle deniyor: "Biz kesin olarak şu yargıya vardık. Çocuğunuzun güçlüklerinden ötürü, kişisel becerisini nazarı dikkate alan özel bir eğitime ihtiyacı var."

Kendisine tamamen yabancı bir ortama gelen kız çocuğu 5 gün içinde 3 değişik sınıfa gönderiliyor, bilmediği bir dilden imtihana tabi tutuluyor ve sonunda özürli (geri zekalı ÇN) olarak damgalanıyor. Kızın Velileri itirazda bulunarak, Sonderschule'nin yabancı çocuklara yönelik ilkelerinin yeterince gözönünde bulundurulmadığını ileri sürdüler. Aynı okul idaresinin itiraza karşı verdiği cevapta şöyle deniyor: "Alınış biçiminin yönetmeliklere uygun biçimde yapılmadığı doğrudur, çünkü L. (kız çocuğu) bu dönemde tek kelime Almanca bilmediği gibi Türk öğretmenin de söylediklerini

anlamamıştır. Dil güçlüğü olmadan da L.'nin imtihana tabi tutulması mümkün değildi. Çünkü Türkçe olarak sorulan soruları da anlamadı". Anlayamazdı, çünkü Türkiye'deki devlet doktrinine rağmen bu kız çocuğunun ana dili Kürtçedir de ondan.. Konu şu aşamada Okul Senatörlüğü'ndedir. Bu mercinin ilk cevabı (4.7.86) işlerinin çokluğundan dolayı konuya henüz eğilmedikleri ve L.'nin şimdilik Sonderschule'ye devam etmesi gerektiği biçiminde oldu.

Kızın velileri bu arada dava açmış bulunuyor. Berlin Öğretmen Dergisi gelecek sayılarda konuya yer verecektir.

Bir Bilirkişi Raporu: "KÜRTLER İÇİN TÜRKÇE YAYIN, ANA DİLDE YAYIN DEĞİLDİR"

Essen Üniversitesi'nde dilbilimci olarak görev yapan Dr. Rosemarie Neuman'ın KOMKAR'ın istemi üzerine radyo ve TV'de Kürtçe yayınların yapılması konusunda yazdığı bilirkişi raporunun çevirisini yayınlıyoruz.

Dengê KOMKAR.

"Türkçe radyo yayınları Federal Almanya'da yaşayan anadili Kürtçe olan Türkiye vatandaşlarının ihtiyacına cevap verebiliyor mu?" sorusuna şöyle cevap vermek istiyorum.

1. Kürtçenin tarihsel olarak Türkçe ile bir akrabalığı yoktur. Kürtçe İrani dillerindendir; onlarla birlikte Hindi-Avrupa dil ailesinin Hindi-Ari grubunu oluşturur. Buna karşılık Türkçe, Türk dillerindendir ve Moğol, Tungus, Mançur ve Kore dilleriyle birlikte Altay Dil Grubunu oluşturur. Türkçe ile Kürtçe arasındaki dil uzaklığı Macarca ile Almanca arasındaki gibidir.

Bu arada Arapça ve Farsçanın da Kürtler için yabancı birer dil olduklarını vurgulamak istiyorum. Arapça Sami dil grubuna girer ve böylelikle Kürtçe ile arasındaki ayrılık Türkçe ile olduğu gibidir. Farsça da Kürtçe gibi İrani dil grubuna giriyor ve bu yanı sıra Kürtçeye Arapça ve Türkçeden daha yakındır. Ancak Farsçanın Güneybatı İrani, Kürtçenin ise Kuzeybatı İrani dil grubuna dahil olmaları nedeniyle arasındaki ayrılık Almanca ile Danimarkaca arasındaki farklılık kadar büyüktür. Bunun sonucu Farsça genellikle Kürtler tarafından bilinmez.

2. Kürtler, Türkiye'nin genellikle Kürtçe konuşulan Doğu bölgesinde yaşıyor. Yalnızca şehirlerde Kürtçenin yanı sıra Türkçe de konuşuluyor. Halkın çoğunluğu kırsal kesimde yaşıyor ve bugünkü şehir halkının büyük bir oranı da yakın geçmişte köyden şehire

gelenlerden oluşuyor. Buna ek olarak Türkiye'den gelen işçiler ekseriyetle kırsal kesimlerden geliyorlar. Bu, Kürt bölgelerinden gelenlerin, Kürtçe diliyle büyüdükları anlamına gelir. Türkçe ile ilişkileri olmuştada bu, ya okuldan ya da askerlikten dolayıdır. Askeri hizmet ise sadece erkekler tarafından yerine getiriliyor. Kırsal alanlarda kızların okula gitmesi de yakın geçmişe kadar istisnai bir durumdu.

1970 yılında yayınlanan resmi istatistiklere göre 20 Kürt vilayetinde 6 yaşından büyük 6.3 milyon kişiden erkeklerin yüzde 46,6'sının kadınların ise yüzde 67,8'nin okuma yazma bilmediğini ortaya koyuyor. (Oranlar, Türkiye Yıllık İstatistiği 1981 kitabındaki verilere göre hesaplanmıştır). Bu oranların, gerçekte daha da yüksek olduğu büyük bir olasılıktır. Bu durum, Türk makamlarının Kürtçeyi okullarda yasaklamasının bir sonucudur.

Türkçe Radyo yayınları (Federal Almanya'daki WDR Köln radyosunun Türkçe yayınları kastediliyor ÇN) Kürt evlerinde dinlense bile, bunu anlayanların çoğu erkeklerdir. Zira bu dilde Kürt kadınlarına hitap etmek genelde mümkün değildir. Federal Almanya'daki Kürtlere, Türkçe yayınlar yoluyla hitap etme girişimi pratikte "erkekler için radyo yayını" yapmaktan öte bir şey değildir.

Ayrıca, Kürt erkekleri de Türkçe yayınları anlamakta güçlük çekmekte-

ler. Daha çok ta müzik programlarının dinlenmesi, bu yayınlarla onlara hitap edildiği anlamına gelmez.

3. Nasıllı Almanlar için, hatta okullarda çok iyi İngilizce öğrenmiş olanlar için bile İngilizce yayın "ana dil yayını" değilse, Türkçeyi iyi bilen Kürtler için de Türkçe yayın "anadil yayını" değildir. Eğer radyo yayını ile insanlara ana dilleriyle hitap etme önem taşıyorsa, (bu dille kendilerini özdeş gören hatta anlamada güçlük çekse bile) Kürt işçi ve aileleri için bu dil yalnızca Kürtçedir, geldikleri yöredeki başka herhangi bir dil değildir elbette.

4. Ankara hükümetinin Kürtleri Türkçeyi "anadil" olarak kabul etmeye zorlayan, Türk ırkının "üstünlüğü" temeline dayanan, Germanların "üstün ırk" düşüncelerinden geri kalmayan anlayışına dikkat çekmekte de yarar var. Türkiye'de sadece Türkler var düşüncesine sıkı sıkıya sarılmak, ülkeye çok acılar getirdi, sosyal gerilimlere ve geriliğe yol açtı. Bu gerçeklik karşısı tavrı desteklemek bizim işimiz olmalıdır.

Diğer taraftan radyo ve TV 'de Kürtçe yayın yapılması, yüzbinlerce Kürt tarafından, kendilerine eşit insan olarak bakıldığı yönünde bir sinyal olarak anlaşılacaktır. Bu da en başta burada yaşayan Türkiyeli 2 büyük etnik grup arasında karşılıklı anlayışı geliştirme yönünde bir şans olacaktır.

CİGERXWÎN DU SAL E DI NAV ME DA NÎNE

Du sal berê neteweyê Kurd, hozan û şoreşgerekî xwe yê bî nav û deng, Seydayê Cigerxwîn wunda kir. Cigerxwîn, jî welatê xwe bî hezar kilometrê dur da, li Stockholmê çû ser heqîya xwe.

Cigerxwîn ne tenê bî hozantiya xwe ve, her weha wek partizanek li nav refên xebatkaran, gundiyan da kar kir. Helbestek xwe da wusa dibêje:

Bese millet li te şerm e
Heta kingê di xewda bi?
Dî bin destên neyar da
Hejar û dil û kole bi?

Seyda, azadbûna gelê Kurd di rêyê rast û bî rêzbûna parti da didit. Usa bangê karker, kedkar û cotkaran dîkar:

Bîbî parti û hem bibe partizan
Eger ser bûlindî dîxwazî, bîzan.

Rîstê jêrin jî diyar dîke, ku Cigerxwîn çawa qîymetê dîda biratiya gelan. Çawa şoreşgerekî navnetewî bû:

Qatê jori Tirk û Kurd
Tev birçine, tev zigurd
Divê em dest bidin hev
Xebat bikin roj û şev

Seyda Cigerxwîn û Mamoste Qanatê Kurdî bî hev ra

Belê. Ev du salin ku Seyda li nav me nine. Lê heval û hogirên wî tucar jî bira xwe dernaxin, wî birnakn. Ev sal jî, jî bo biranina Cigerxwîn li Elmanyayê Federal, Berlina Rojava, Danimarka cîvîna hatin çekirin.

Berlina Rojava

Li Berlina rojava Komela Karkerên Kurdistan jî bo biranina Seyda CİGERXWÎN roja 26.10.86 cîvînek pêk ani. Beri cîvînê jî rêxistinên Kurd ra dawetname hatin şandin û hemû kesên welatparêz hatin agahdarkirin. Di cîvînêda nêzikê 60 kesên welatparêz û demoqrata amadebûn. Beri destpêka cîvînê, wêneyê Seyda li gel ala Kurdistan û hemû efrandinên wî li komelê hatin raxistin.

Beri destpêka axaftinê jî bo biranina Seyda, hemû şehîdên Kurdistan û yê cihanê deqîqek li ser piyan hatin rawestandî. Hevalek dîr û dirêj li ser jiyana Seyda axaft. Bî taybetî li ser jiyana wî a cîvîkî, Netewî, çinayeti û ya navnatewî bî şiklê zelal hate eşkerekirin. Car caran jî helbestên Seyda bî kurtî hatin xwendin. Dawiyêda awayekî kurt bî zîmanê Tirki jî axaftin çebû.

Seyda Cigerxwîn tenê bî laşê xwe jî nav me çûye, lê belê helbestên wî û têkoşîna wî ya jî bo Azadiya gelê

Kurd li pêş me rê ronidîke û dîroka Kurdistanê da cîhekî girîng digire.

Frankfurt

Ekim ayının 25'inde Frankfurt Kürdistan İşçi Derneği'nde, iki yıl önce yitirdiğimiz değerli ozanımız Cigerxwîn'i anma toplantısı düzenlendi.

Bir arkadaşımız, onun acılarıyla dolu ama onurlu yaşamını ve mücadelesini anlattı, şiirlerinden örnekler sundu. Video filmleriyle Cigerxwîn'in yaşamından kesitler görüntülendi. Cenazesinin Suriye'ye götürülüşünü yığinsal bir gösteriye dönüşen cenaze törenine katılan Kürdistanlıların sevgi ve saygısını gösteren film den sonra, Kürdistan'daki yaşamla ilgili filmler gösterildi.

Toplantıda Ozan Delal ve Hanau Müzik Grubu, Cigerxwîn'in şiirlerinden bestelenmiş parçalar sundular.

Kürt halkının değerli ve büyük ozanı Cigerxwîn'i anma toplantısına 70'e yakın kişi katıldı.

Danimarka

Halkımızın büyük devrimci ozanı ve şairi Cigerxwîn, ölümünün ikinci yıldönümünde KOMKAR-Danimarka derneğinde düzenlenen bir toplantıyla saygıyla anıldı.

Cigerxwîn'in yaşam öyküsünü ve Kürdistan halkımızın kurtuluş mücadelesindeki yerini dile getiren bir arkadaşımız konuşmasında; "Cigerxwîn Kürdistan işçi ve emekçilerinin ozanı ve şairi olduğu kadar, dünya demokrasi ve barışsever güçlerinde ozanı ve şairi idi. O Kürdistan halkının özgürlüğüne kavuşup refah bir yaşam kurması için savaştığı gibi, dünya barış güçlerinin yanında emperyalizme ve savaşçı-kürtçülüklerine karşı da savaştı" dedi.

60 kişinin katıldığı anma toplantısında, Cigerxwîn'in Kürt edebiyatına yaptığı değerli katkıları da dile getirildi ve O'nun şiirlerinden örnekler okundu.

Kürtçe yayın yapan iki yerel radyoda Cigerxwîn'in ölüm yıldönümü üzerine program yayımlandı.

Saleki di bê Mamoste derbaz bû ..

Ev saleke, ku mamosteyê hêja Qanatê Kurdo êdî nav me da nine.

Mamostê hêja Q. Kurdo par wan çaxan li Leningradê çû ser heqîya xwe.

Zana hene her tiştî vedîşêrin, jî tan-ga xwe dihelîn.. Welatparêz hene bir û baweriyê xwe li nav xelkê da belav nakin.. Hunermend hene dexes in, jî ali-yê hinkirînê, li pey xwe şopeki mezin û pêştî çuyînê nahêlin.

Lê Qanatê Kurdo bî rasti hunereki,

zanatî û niştîmanperweriyê bî camêrî li nava gelê Kurd belavkir. Bî efrandinên xwe yê granbûha jî bo xort û keçên Kurd re, rê û olaxên xebatê nişan da.

Şagirtên hêja gihand. Ne tenê li Yekitiya Sovyet da, her usa li hemû perçên Kurdistanê jî gelek baş tê nas-kirin. Li Akademiya Kurd ya Îraqê da mamostetî kir, bî camêrî û bî rêyekî ilmi erkê ser namûla xwe ani cih.

Zîmanzanê mezin, peywendiyên xwe bî rêxistin, kovar û rojnameyan ve jî xurt digirt. Gelek mîqaleyên wî hatiye neşîrkirin, çawa xwendevanên me dîzanin pirtûkên wî yê granbûha li nav weşanên KOMKAR û ROJA NÛ çap bûn.

Gumana me ev e ku, wê rojek pêş hemû efrandinên kurdologê gewre, bî tipê latîni wê çap bibe û bigêje destê xwendevanên Kurd. Xebat û karên hêja, xasîma yê bûne kitêb, yê ketme nava perên dîrokê tu car nayên bir-kirin. Aliyê din, efrandinên wan pîsporan, pirtûkên li ber serê me hemû Kur-dan in, ku em her tim jê feyde bibînin.

Pirtûkeki Nû: "EM Û DIJMIN"

Yekemin Diwana Seydayê Keleş, bi navê "Em û Dijmin" di nava weşanên Roja Nû da hat neşîrkirin. Navê wî ya rastî Huseynê Mihemed e û di sala 1930 da li Kurdistanê Tirkîyê da jî diya xwe bûye.

Seydayê me di rewşa xîzani û belengaziyê da mezin dibe.

Seyda, di medresan da dersên oli dixwîne û li van deran da bi mamoste Cigerxwîn ve dibe aşîna. Paşê dev jê medresan berdide û di refa Partiya Komunist ya Suriyê da dest bi xebata

siyasi dîke. Niha xwe ya siyasi di rêza Partiya Demokratîya Kurd da didomîne.

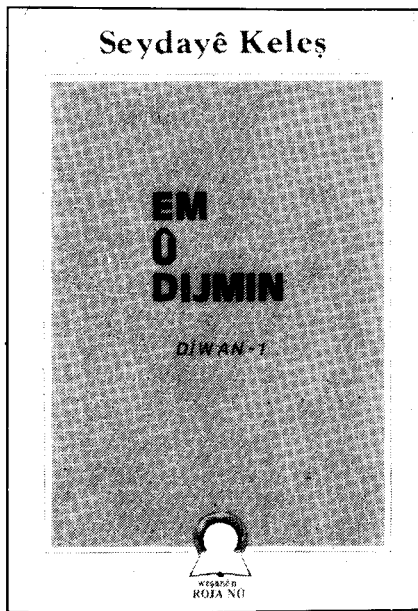
Piraniya helbestên Seyda ser welat-parêzî, şoreşgerî û evindariyê. Seyda di helbestên xwe da rewşa Kurd û Kurdistanê daxwaza gelê me dide ber çawan. Bi nivîsinê helbestan ve di xebata gelê me da beşdar dibe.

Helbestvanê mezin ya Kurd mamoste Cigerxwîn, di pêşgotina pirtûka Em û Dijmin da derheqê Seydayê Keleş usa dibêje:

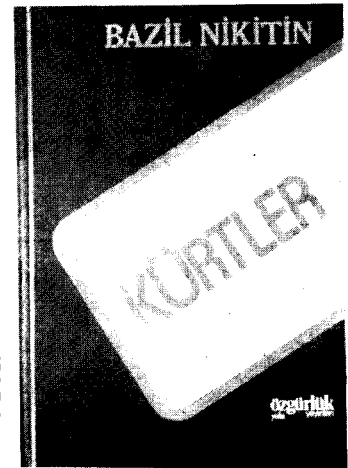
"Hêvîdarim û xwedi bawerim ko Seydayê meni dîlovan gavî xurt û hêja ber bi pêşde bavêje". Hêviye Cigerxwîn, hêviya me ye jî..

Em çend helbestên Seydayê Keleş pêşkêşî xwendevanên xwe dikin:

*Ev welatê me kurda,
bav û kalê me lê çûn
Hezar hezarê sala,
li ser me zulm û dijûn
Gihane sih milyoni,
hê jî nebûn serxwebûn
Nav û nişan bi carek,
tevguhertin nema bûn
Îro jî em nikarin
koxek ji bo xwe çekin
Heta ji ax û herî
maxek ji bo xwe lêkin
Xelkê xerib ne ji me
li ser me tev wezîrin
Bûne paşa û hakîm
li ser me ew emîrin.*

YENÎ YAYINLAR-WEŞANÊN NÛ

20 DM.

Arab Schamilow

Die drei Glatzköpfe

Kurdische Volksmärchen

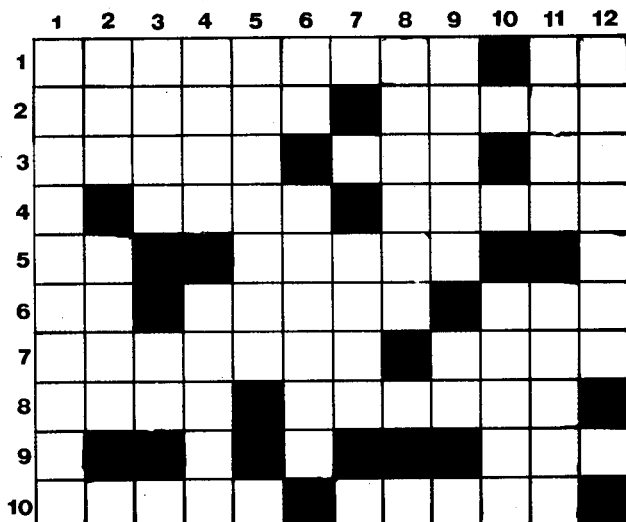

7 DM

X A Ç E R Ê Z

Jî Jor Ber Bî Jêr

1/ Naveke dinê ya feela qensandim. 2/ Naveke mêran (çepayi).. Piraniya jan, şewat. 3/ Diji sar.. Cinavê kesan di koma rasti da ya yekani yê pêşin (çepayi). 4/ Wek.. Qise, axaftin. 5/ Bi ling weki maran in (çepayi). 6/ (Î) bikeve navbeyna herdu herfan, bi wê avayî çêdikin.. Kesên bedew

ra tê gotin. 7/ Naveke mêran. 8/ Rehet, bêdeng (çepayi). 9/ Raketin (çepayi).. Zarokan tine dinê (çepayi). 10/ Gelê Kurd bo wî şer dîke. 11/ Nanê ku bi rûn û bi mîrtaxe tê pijandin (çepayi).. Dermanê birçî bûnê. 12/ Ew kesên ku spora melevani dikin, ji wan ra dibêjin.

Jî Çep Ber Bî Rast

1/ Helbestvaneke Kurd ya ku di sala 1984'an da çû ser heqîya xwe.. Cinavê kesan di koma rasti da, ya piraniyê yê pêşin. 2/ Li Kurdistanê navê çiyayekî.. Ciyê veşartinê. 3/ Kul derd.. Turş.. Nişana milletan e, beyraq. 4/ Post (çepayi).. Zemanekî feela barkirî ya emîr. 5/ Hevala bavê.. Bext, aqubet. 6/ Ciyê ku genim lê tê hêsandin.. Diyarî, hediye.. Xwedi gund û erdên pir. 7/ Navê meha ku rojî tê girtin (çepayi).. Navekî jinan (çepayi). 8/ Bi wê pêşîya çeman tê girtin (çepayi).. Kesên ku bi nav û deng. 9/ Kesên ku tiştan didizin, ji wan ra tê gotin. 10/ Nabeyna sibê û êvarê.. Melhem dermanê çi ye? Bersiva hêjmara berê →

Dersên Zmanê Kurdi

43

KERA PÎR

Kaleki li kera xwe siyar bû, diçû
 Li ciyekî mêrg û avî sekîni
 Hefsar ji ser derxist, berda mêrgê,
 Kera reş dev kîr nav giyaşên ter,
 Bereki va dîxwar, bereki va dîstrand;
 Raza, rabû, xwe xurand,
 Gevz da, pîhn avêt terî xwe.
 Kêf kêfa wê...
 Lê nişkava
 Jî hember ser wan da qol hat.
 - Mesekî, em birevî, got kalo.
 - Çima? Got guhdîrêj;
 Ewî ku tê du semeran li min dixe,
 Çar çalan li min bar dîke?
 - Na, bar nake, di got kalo û dîreviya...
 - Ku usa ne, jî min ra çî, got kera reş;
 Ha ya te bîm, ha ya wî.
 Tu birev, gora min mêrg delal û xweş!

Him jî ger tu dîxwazi,
 Tera bêjîm Kurmancî:
 Kî ye xwedîyê min
 Ew e dijminê min.

La Fontaine

Hefsar	: Yular
Ter	: Taze (ot için)
Bereki va	: Bir yandan
Strandin	: Türkü söylemek
Xurandin	: Kaşımak
Gevzdan	: Debelenmek
Nişkava	: Ansızın
Qol	: Çete, eşkiya
Guhdîrêj	: Uzunkulaklı (eşek)
Semer	: Semer
Çal	: Çuval
Ger	: Eğer

MEYRO

Meyro jineke Kurd e, sih û pênc salniye, li gundekî Qerejdaxê diji. Meyro bi ye. Mêrê wê, Ezo pênc salan berê mîr. Ezo gundiyekek bê mîl bû. Vir û wê da dîxebîtî; roj bû, pezê xelkê çêrand û roj bû çû li Edenê pembû kom kîr. Hevalên wî diçûn bin xetê dîhatîn. Ezo jî tev li wan bû. Ewana hîn caran, bi kîrê, pezê dewlemendan derbazi wî alî dîkîrîn û hîn caran diçûn jî wî alî bona frotînê tîşt û tore danîn: Cixarên biyani, îbrîşim û hwd... Karê wan gelek bi xeter bû. Li dora xetê mayîrî ravestî ye û qereqol mîna bendê morîyan bi dû hev dîrêj dîbîn, cendîrme dîkelîn. Şev tune ku li ser xetê tîfîng ne teqîn, di nav zeviyê mayînan da mîrî dîrêj ne bîn.

Kingê Ezo bona qaçaxê jî mal durdîket dilê Meyro teng dîbû çavê wê li rê dîman. Rojeki xebera xîrab gihîştê mal. Ew û çend hevalên xwe ketî bûn dafîka cendîrman û hatî bûn lîxistin.

Zabîten ser sinor pîr caran jî xelkê bertilê distînin û dîhêlîn ku derbazi wî alî bîn. Zabît bi vî awayî di demek kurt da dîbîn dewlemend. Lê hîn caran karê merîvan rast naçe. Zabît him pere distîne, him jî alîkari nake. Hîn zabît jî dijminê Kurdan in, li xîrabiya wan dîgerîn.

Gotî, di mabeyna wan û cendîrme da şer çêbûye. Çawîşek hatiye kuştî. Jî qaçaxçîyan jî sê mîrî û çend hew jî birîndar.. Gundî jî tîrsan, jî mîrîyan ra xwedî derneketî. Meyîten wan di zeviyên mayînan da man, bin û bex kete wan, teyr û tûran ew xwarîn.

Meyro cendegê mêrê xwe ne dit. Û gora wî jî tune.

Wexta mîrîna Ezo bi navê Zeyno û Ehmo du zaroyên wan hebû û Meyro nexweşa zaroyan bû. Çar meh şunda kurek anî dîne û navê wî jî Çeto danîn.

Pîştî mîrîna mêrê xwe, Mâyro, car dîn mêr ne kîr û li ser zaroyên xwe ma. Ewana gelek zehmet kîşandin. Meyro bona ku zaroyên xwe birçî û tazi nehêle şev û roj xebîtî. Pez xwedî kîr, karê xelkê kîr, teşî bada, merş, gore û lepîk çêkîrîn. Zeyno û Ehmo jî sal bi sal mezmîn bûn û alîkariya wê kîrîn.

Zeyno, isal ket panzdeh salî. Niha wê dîxwazî, ew ê heya salekî du salê dîn mêr bîke. Ehmo jî ket yanzdeh salî. Ew diçe dîbîstana gund û di sînfaya çaran da ye. Bavê wî bê xwendî bû û pîr dîxwest ku xwendî û nîvisandî bîzaniya. Di got: "Ezê Ehmo bîdîm xwendîne. Em nezan man, qe nebe bi la ew bîxwine bîbe merîv. Heke ez xwendî bûma, minê xwe ra karek baş bîdîta û em jî vî rezîlêyê xîlas bîbûna."

Dersdara gund jî keçîk e. Navê wê Seyran e. Jînên gund berê ecêb man, gotî "çawa keçîkek dîkane dersdariyê bîke?" Seyranê jî wan ra got "Çima, hîn tevî mêrên xwe hemû karan nakî? Hîn dasê diçîmîn, kulbê dîkî, berfa xênî dîmalîn, hemû karên gîran dîkî. Li bajaran jîn hemû karên mêran dîkî. Jî wan toxtor, mîhendîz, hene. Aqlê jînan jî ya mêran ne kêmtîr e." Jînan guh dane wê û gotî "rast e, wekî gotîna Seyranê yê"

Meyro, car- caran dîçe cem Seyranê. hal û rewşa kurê xwe lî dibistanê çawa ye, jê dîpîrse û hevra rûdînin mîhebetê dîkîn. Seyran behsa bajarên û rewşa dinê dîke. Wê, bajarên mezîni ditiye û gele tîştan dîzane. Gele pîrtûkên wê hene; tîm dîxwîne û lî dinê çî dîbe, çî nabe hî dîbe.

Seyran dîbêje ku, welatê me gelek paşda ma ye welatên xelkê zehf pêşva çûne. Lî wan deran axatî, şextî, eşîrtî ne maye. Gundi jî bend û qeydên hani kewnare rîzgar bûne. Jîni wek mîran azad in. Mîr nîkarîni lî jînan xîni; mîr û jîni jî hev û du ra wek heval in. Seyran dîbêje, lî wan deran rê û olax gelek zehf in. Her derê trêni, teyare, keştî û otoboz tî û dîçe. Malên wan fireh in, bîlînd in, ronak in, germ in. Kes jî bîrçîyan namîre, kes pêxas nîne. Meriv tîrî xwe dîxwîni û lî xwe dîkîni. Lî wan deran hemû zaro dîxwîni. Gava yek nexweş ket, derman û toxtor zehf e. Lî wan deran cendîrme lî gundiyan tedayê nakîni.

Seyran behsa welatên sosyalîst dîke.. Dîbêje dî

wan welatan da şoreş çê bûye, ango karker, gundi û hemû bîndest rabûne ser piyan, sazûmana axan û miran, sazûmana dewlemendan hîlweşandîne, dawîya zordestîyê anîne. Jî xwe ra sazûmanek nû çêkirîne. Êdî lî welatên sosyalîst tu zordestî, tu kedxwarî ne maye. Hemû gundi bûne xudan erd. Lî welatên sosyalîst bîrçîti û betalî, tîrs û xof ne maye. Dîjîmînahî, dîzî, her texlît xîrabî rabûye, meriv jî hev û du ra bûne wek xwîşk û bra.

Gora ku Seyran qal dîke, Meyro xwe û xwe dîbêje: 'Ew dezgeyê han wek bîhûşte! Çî dîbû, lî welatê me jî dezgeyek han çêbûya..'

Seyran dîbêje: 'Belê, welatê me jî rojekî wê usa bibe. Kingê ku karker û gundi hîşyar bûn, dest dan hev û yekîti çêkîrîni.. Hîngê ew dîkarîni zora zordestan bîbîni, welat jî bîni nîrê dîjîmînan xîlas kîni, kolonyalîstan bîkîni der, dawîya axatî û şextîyê bîni û dezgeyek nû serrast kîni..'

Meyro jî bîr û bawerîya xwe bî gotîna wê tîne, hêvî dîke û lî benda rojêni usa xweş dîsekîne...

Qerejdax	: Karacadağ
Bi	: Dul
Xet	: Hat (Suriye sınırı)
Derbaz kîrîn	: Geçirmek
Tîşt û tore	: Eşya, çeşitli şeyler
Biyani	: Yabancı
Xeter	: Tehlike
Mayîn	: Mayın
Raxîstî	: Döşenmiş
Qereqol	: Karakol
Bend	: İp
Morî	: Boncuk
Lepîk	: Eldiven
Rezîlî	: Rezillik
Xwezi	: Özlem, istek, keşke
Ecêp man	: Hayret etmek
Das	: Orak
Das çîmîn	: Ekin biçmek
Kulbe	: Çapa
Mîhendîz	: Mühendis
Guh dan	: Dinlemek
Mîhebet	: Sohbet
Paşda man	: Geri kalmak
Kelîn	: Kaynamak
Mîrî	: Ölü
Qaçax	: Kaçak
Çav lî rê	: Gözü yolda
Dafîk	: Tuzak
Sînor	: Sınır
Bertîl	: Rüşvet
Rast çûn (kar)	: İşin yolunda gitmesi
Çawîş	: Çavuş
Brîn	: Yara
Brîndar	: Yaralı
Meyî	: Ölü
Bîn û bex	
ketîn	: Kokma, çürüme
Teyr û tûr	: Kurt-kuş anlamında
Cendek	: Cendek
Gor	: Mezar

Nexwaşa	
zaroyan	: Hamile
Nav danîn	: Ad vermek
Mêr kîrîn	: Evlenmek
	(kadınlar için)
Teşî	: İğ
Badan	: Bükme
Teşî badan	: İğ eğirmek
Pêşva çûn	: İleri gitmek, gelişmek
Qeyd	: Engel, bağ
Kewnare	: İlkel
Otoboz	: Otobüs
Keştî	: Vapur, gemi
Teyare	: Uçak
Pêxwas	: Yalınayak, lumpen

Derman	: İlaç
Rabûn ser piyan	: Ayaklandılar
Sazûman	: Düzen
Hîlweşandîni	: Yıkma
Kedxwarî	: Sömürü
Zordestî	: Zorbalık
Betalî	: İşsizlik
Xof	: Korku
Qal kîrîn	: Bahsetmek
Bîhûşt	: Cennet
Dezge	: Düzen
Yekîti	: Birlik
Zor bîrîn	: Üstün gelmek
Nîr	: Boyunduruk
Bîr û bawerî	: İnanç, güven
Hêvî	: Umut

(Dûmahîk Heyê)

komkar info

Date: Sep. 86 No. 1 Prix: 7 F

Bulletin Mensuel de l'Association des Travailleurs du Kurdistan en France - KOMKAR

KOMKAR - Fransa, Fransız kamuoyuna yönelik Fransızca "KOMKAR Info" adıyla bir Bülten çıkarmaya başladı:

Ayda bir yayınlanan Bülten'de, KOMKAR Fransa'nın çalışmalarının yanı sıra, Kürt halkının yaşamı ve mücadelesi, Kürdistan'daki politik gelişmeler hakkında bilgiler de yer alıyor.

Türk basınındaki haberlerin yorumlarıyla yer aldığı Bülten'in şimdiye kadar iki sayısı yayınlandı.

Kampanya Jı Bo Hêzkırına KOMKAR: yek. Ber vê yekê hêzên xwe dı nav KOMKAR da bıdın ber hev Alikariya xwe bı KOMKAR ra nişan bıdın, mıl bıdıne karê KOMKARê, jı ali dırav ve pışgırıya wi bıkın.

YEKITİ Ü ALİKARI

KOMKAR, jı bo hêzkırına xwe û pışgırı bı gelê Kurd ve kampanya vekır. Ber vê yekê plakat, belavok, rozet û hwd. tışt hatın hazırkırın.

Jı ber kampanyayê KOMKAR bı zımanê Tırki û Elmani belavokek derxıst. Dı belavokê da lı ser kar û xebata KOMKARê tê sekinandın û usa tê gotın:

"KOMKAR, jı roja damezrandına xwe heya iro, jı bo mafên karkerên Kurdistan yên ku lı Elmanya Federal û Berlina Rojava dijin, karek bê vestan kır. Jı bo yekiti, alikari û pışgırıya karker û malbatên wan pêşengi kır. Neheqiya diji gelê Kurd, diji teda û zulmê, diji zordariya netewi derket; pışgırıyek xurt bı tevgera netewi ya bı heq ve nişan da. Jı bo maf û wekheviyê bo biyanıyan karkır, ber vê yekê jı bı sendiyan ve, bı hêzên dêmoqrasixwaz ve hêzên xwe yek kır. Bı gelên Tırkiyê û Kurdistan Tırkiyê ve alikariya xwe nişan da."

KOMAK, dı belavokê da dıde xuyakırın, ku ev kar û barên ku heya iro hatine kırın, bı alikariya heval û hogırên KOMKAR û bı alikariya welatparêzên Kurdistan ve gihiştine vê merhelê. Dı belavokê da usa tê gotın:

"Bı vê kampanya ve em dıxwazın ku bala kesan bıkışın lı ser rewşa gelê Kurd, lı ser pırsên karkerên me û KOMKAR bıdın naskırın, û

xurt bıkın.

Dı gel van dı belavokê da, ser rewşa gelê Kurd ya iroyini, teda û zulma lı wi tê kırın, tê sekinandın; êrişên hukma Tırk û dewletên ku pışgırıya wi dıkın tê rawestandın. Rexne lı serokên dewlet û huku-

metan tê kırın, ku dı vê rewşê da bê deng dıminın û pışgırıya hukma Tırk dıkın. Jı kesên pêşverû û dêmoqrat tê xwestın ku diji van tıştan dengên xwe bılınd bıkın.

KOMKAR, dı belavoka xwe da, lı ser rewşa karkerên Kurdistan yên ku lı Elmanya Federal û Berlina Rojava dıxebıtın, dısekiye û cih dıde xebat û daxwazên wan.

Dı dawıya belavokê da usa tê gotın:

"Karkerên Kurdistan, ronakbirno!

"Diji teda û zulma lı ser gelê Kurd, diji jenosid, diji qedexekırınê karê heri gırıng eve ku, hêz û karên xwe bıkın

bı alikariya we heye. Diji politikaya dubendiyê ku lı ser karker û malbatên Kurd tê kırın, derkevın. Bı ali dırav û politik ve pışgırıya KOMKARê bıkın.

- Bıla hebûna karkerên Kurdistan lı Elmanya Federal û Berlina Rojava bê naskırın!

- Ders jı bo zarokên Kurd bı zımanê zıkmaki!

- Neşır bı zımanê Kurdi ve lı radyo û televizyonê da!

Hûn dıkarın alikariya xwe lı ser kontoya jêrin rê bıkın:

KOMKAR
BfG-KÖLN
Konto Nr: 10 38 57 24 00
BLZ: 370 101 11

Mercên aboneti: 6 mehi 10 DM, salı 20 DM.
Abone şartları : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên
Kurdistan lı Elmanya Federal
Navnişan : 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35 - 37
Elmanya Federal
Berpırsıyar : N. Ateş

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR -
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
N. Ateş
Druck: Eigendruck